Programma-begroting en Financiële begroting 2022 – 2025

juli 2021

Inhoudsopgave

Bestuurlijk voorwoord

Bestuurlijk voorwoord en opbouw begroting 1
Samenvatting financiële begroting 3
Besluitvormingsproces begroting 4

Deel 1 Beleidsbegroting: programma's

Programma 1: Smart Governance

1.1 Smart Governance (begroting Regio Achterhoek) 7

Programma 2: Smart Economy

2.1 Smart werken en innovatie 13
2.2 Onderwijs en arbeidsmarkt 18
2.3 Mobiliteit en bereikbaarheid 23

Programma 3: Smart Living

3.1 Wonen en vastgoed 27
3.2 Circulaire economie en energietransitie 33
3.3 Gezondste Regio 38

Programma 4: Bedrijfsvoering en rente

4. Bedrijfsvoering en rente 41

Deel 2 Beleidsbegroting: de paragrafen

1. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing 43
2. Paragraaf financiering 47
3. Paragraaf bedrijfsvoering 50
4. Paragraaf subsidies 51

Deel 3: Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten per programma 57
Meerjarenraming 2022-2025 58
Toelichting op baten en lasten 59

Bijlagen

Formatieplan 63
Staat van reserves en voorzieningen 65
Taakvelden 2022 68
Verzamelstaat bijdragen gemeenten en provincie 69
Doelenmatrix 70

Bestuurlijk voorwoord

Hierbij bieden we u de begroting aan voor het jaar 2022. Dit is de begroting van Achterhoek Ambassadeurs; het Achterhoekse samenwerkingsverband van de Achterhoekse gemeenten, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de provincie Gelderland. Sinds enkele jaren kent deze begroting een geheel andere opbouw. Zo is zowel de inhoud breder, als het aantal partijen dat daaraan bijdraagt. De (nieuwe) regionale samenwerkingsstructuur (triple helix) is daarmee terug te vinden in deze begroting. Zo willen we zo veel mogelijk zichtbaar maken wat er buiten, in de Achterhoekse samenleving, gedaan wordt door de partijen die samen Achterhoek ambassadeurs vormen.

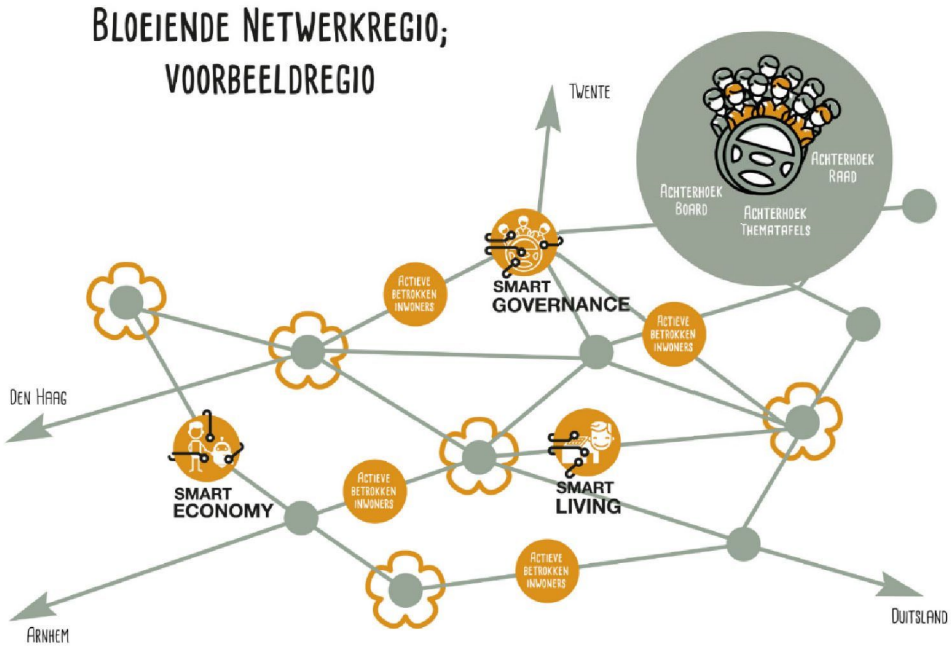
In de 'Achterhoek Visie 2030 Ruimte voor innovatie, groeien in kwaliteit' staan onze doelen op het gebied van Smart Governance, Smart Economy en Smart Living beschreven. De begroting heeft dezelfde indeling.

De programma's Smart Economy en Smart Living geven inzicht in lopende projecten en projecten in ontwikkeling per thema. De uitwerking gebeurt, onder regie van de Achterhoek Board, door zes thematafels. Deze thematafels hebben een belangrijke rol in het uitvoeren van de Achterhoek Visie 2030 en de vertaling ervan in concrete projecten. De organisatie van de Achterhoek ambassadeurs (Regio Achterhoek) vormt de motor in de (nieuwe) Governance, de taken en de begroting van de Achterhoek Ambassadeurs zijn in dit onderdeel te vinden. Hieraan is ook de inwonerbijdrage voor de organisatiekosten vanuit gemeenten en provincie gekoppeld. We willen met deze begrotingsvorm een slag maken in de zichtbaarheid en controleerbaarheid van de doelstellingen van de Achterhoekse samenwerking.

Aan de thematafels zullen continu nieuwe projecten ontstaan. Het projectenoverzicht dat hier per thematafel is bijgevoegd is niet uitputtend want er zijn steeds projecten in ontwikkeling. Programma 2 en 3 van de begroting zijn dan ook bedoeld ter informatie en niet ter vaststelling. De projecten worden ook niet uitgevoerd binnen de begroting van Regio Achterhoek, maar in die van de initiatiefnemers.

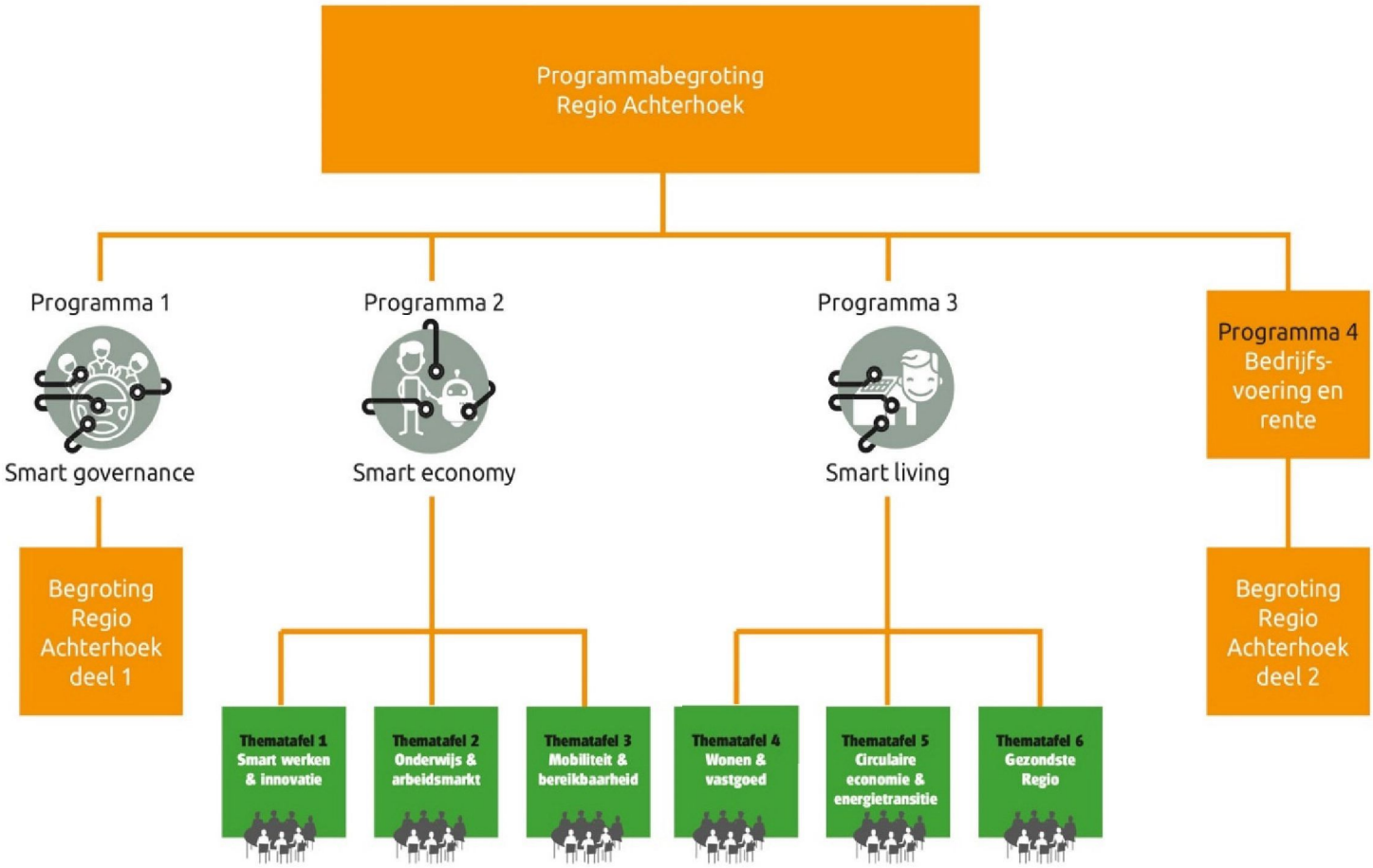
Wij wensen u veel leesplezier!

NB In de begroting hanteren we de officiële naam van de GR: Regio Achterhoek. De roepnaam van het totale samenwerkingsverband is Achterhoek Ambassadeurs.

Opbouw begroting

De programmabegroting van Regio Achterhoek bestaat uit 4 programma's; Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Bedrijfsvoering en rente. De werkzaamheden van de thematafels zijn per thematafel terug te vinden in de programma's Smart Economy en Smart Living. De werkzaamheden voor de grensoverschrijdende samenwerking zijn niet terug te vinden als een apart thema, maar gaat door alle thema's heen.

Samenvatting financiële begroting

Financiële uitgangspunten 2022

Het algemeen bestuur heeft op 27 januari 2021 besloten tot het hanteren van de (prijs)index voor gemeenschappelijke regelingen van 1,4% als maximale stijging van de inwonerbijdrage ten opzichte van de begroting 2021. Het verwachte gewogen gemiddelde van de autonome kostenstijging voor 2022 bedraagt 1,325% (75% loonkosten met index 1,3% en 25% overige kosten met index 1,4%). Hoewel Regio Achterhoek te maken krijgt met deze autonome kostenstijgingen blijft de stijging van de inwonerbijdrage beperkt tot de prijsindex. Het verschil tussen autonome kostenstijging en indexeringsmethodiek moet binnen de begroting 2022 worden opgevangen. De formatie gaat langzamerhand knellen omdat we de loonindex niet kunnen compenseren binnen de maximale stijging van de prijsindex. Dit betekent dat we in 2021 al structureel ruim € 60.000 aan loonkosten moeten opvangen binnen de begroting. Dit moet structureel worden opgelost. In 2021 wordt de samenwerking geëvalueerd en daarin wordt dit aspect meegenomen (AB besluit 27 januari 2021).

Bijdrage gemeenten en provincie 2022

De Regiobegroting bevat de programma's Governance, Smart Economy, Smart Living en Bedrijfsvoering en rente. Alleen voor Smart Governance wordt een bijdrage van de gemeenten in organisatiekosten gevraagd. Daarnaast voegen gemeenten een eventueel overschot van het jaarresultaat toe aan het investeringsfonds tot maximaal € 0,50 per inwoner (in 2022 max € 131.646). De provincie draagt eveneens bij in de organisatiekosten en doet daarnaast een bijdrage in het investeringsfonds.

Bijdrage gemeenten en Provincie	Totaal	Per inw
Bijdrage van de gemeenten 2021	1.794.129	6,83
Stijging 1,4% in verband met index gemeenschappelijke regelingen	25.118	0,08
Bijdrage van gemeenten 2022 bestaand beleid	1.819.247	6,91
Bijdrage van Provincie 2022 in organisatiekosten	421.534	1,60
Bijdrage van Provincie 2022 in investeringsfonds	140.424	0,53
Totaal bijdrage van Provincie voor 2022 (*)	561.958	2,13

* De bijdrage van de Provincie wordt jaarlijks geïndexeerd (2022: 1,4%)

Meerjarenraming en risico's

In de begroting zijn geen voorstellen voor nieuw beleid voor 2022-2025 opgenomen. Voor de normale risico's is een weerstandsvermogen aanwezig. De ratio weerstandsvermogen is echter matig en daarom is in de begroting is het voorstel opgenomen om in 2021 het voordeel van de hypotheekrente van € 15.000 toe te voegen aan het weerstandsvermogen. Dit past binnen het maximaal te reserveren bedrag (€ 300.000). Daarmee komt de ratio van het risicobedrag weer op 1,0 (voldoende). In paragraaf 1 is een nadere uitwerking van mogelijke risico's opgenomen.

Bijdrage projecten

De besluitvorming over (nieuwe) projecten loopt via de Achterhoek Board en indien nodig de Achterhoek Raad. Indien er additionele middelen vanuit de gemeenten nodig zijn dan loopt de besluitvorming hierover -in principe- via het algemeen bestuur naar de gemeenteraden. Projecten worden uitgevoerd in wisselende 3-O samenstelling, met een eigen financiering en organisatorische vormgeving.

Besluitvorming programma's en paragrafen

Gemeenten worden gevraagd in te stemmen met programma 1 Smart Governance en programma 4 Bedrijfsvoering en rente en de verplichte paragrafen. De programma's Smart Economy en Smart Living worden aangeboden ter kennisneming, omdat dit breder is dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Zie de volgende pagina voor de schematische weergave van het besluitvormingsproces.

Besluitvormingsproces begroting

januari/april 2021	Ambtelijke voorbereiding
31 maart 2021	Behandeling concept kaderbrief door het dagelijks bestuur
	De kaderbrief inclusief financiële gevolgen wordt behandeld in de vergadering van het dagelijks bestuur. Direct daarop wordt de kaderbrief ter informatie verzonden aan de colleges en gemeenteraden van de deelnemende gemeenten.
21 april 2021	Behandeling concept-programmabegroting door het dagelijks bestuur
	De programma's, verplichte paragrafen en bijlagen worden in de vergadering van het dagelijks bestuur behandeld. Direct daarop wordt het volledige boekwerk aan de deelnemende gemeenten verzonden voor behandeling in de raad.
30 april 2021	Verzenden programmabegroting naar gemeenten
tot 21 juni 2021	Mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen
	Tot 21 juni 2021 mogelijkheid voor gemeenten om gemeentelijke standpunten over de programma-begroting schriftelijk kenbaar te maken bij Regio Achterhoek.
7 juli 2021	Vaststelling programmabegroting door het algemeen bestuur
	1. Instemmen met programma 1 en 4 en verplichte paragrafen 2. Kennis nemen van programma's 2 en 3.

Deel 1

Beleidsbegroting

Programma's

Programma 1

Smart Governance

Dit programma bestaat uit het onderdeel Smart Governance, inclusief de begroting van Regio Achterhoek.

1.1 Smart Governance (begroting Regio Achterhoek)

Sinds medio 2018 werken we samen in een nieuwe Governance. De samenwerking bestaat uit een Achterhoek Raad, Achterhoek Board en Achterhoek thematafels. Ondernemers, organisaties/onderwijs en overheden (drie O's) geven via de Achterhoek Board en thematafels samen invulling en uitvoering aan de samenwerking. Het inhoudelijke kader hiervoor is in 2019 vastgelegd in de Achterhoek Visie 2030. In onderstaande afbeelding is de wijze van samenwerking weergegeven.

Regio Achterhoek is de motor van de samenwerking en daarom zijn de taken en de begroting van Regio Achterhoek in dit onderdeel opgenomen. Hieraan is ook de bijdrage in de organisatiekosten van gemeenten en provincie gekoppeld. Dit programma én programma 4: Bedrijfsvoering en rente liggen dan ook ter besluitvorming voor aan de gemeenten. De programma's 2 en 3 zijn opgenomen om zicht te geven op de inhoud van de Achterhoekse samenwerking, deze programma's zijn informerend.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Te bereiken maatschappelijk effect Regio Achterhoek
Gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen (triple helix) voor een integrale aanpak van de uitdagingen waar de Achterhoek voor staat.

Subdoelen en activiteiten Regio Achterhoek

Subdoelen	Activiteiten Regio Achterhoek
Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking	• Adviseren en faciliteren Achterhoek Raad
Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming en adequate uitvoeringskracht	• Adviseren en faciliteren Achterhoek Board • Regisseren en faciliteren thematafels • Adviseren en faciliteren algemeen en dagelijks bestuur • Subsidiewerkzaamheden • Monitoring • Lobbywerkzaamheden • Communicatiewerkzaamheden en Regiomarketing

Prestatie-/resultaatafspraken per activiteit Regio Achterhoek

Voor de activiteiten die Regio Achterhoek uitvoert gelden de volgende afspraken voor 2022:

Activiteit	Prestatie-/resultaatafspraak
Adviseren en faciliteren Achterhoek Raad	• Ondersteunen en voorbereiden van de Achterhoek Raad • Organiseren van minimaal 3 Achterhoek Raad vergaderingen • Voorbereiden van voorstellen voor de Achterhoek Raad • Organiseren van verbindingen tussen de Achterhoek Raad, Achterhoek Board en de thematafels
Adviseren en faciliteren Achterhoek Board	• Ondersteunen en voorbereiden Board vergaderingen • Organiseren van minimaal 4 Achterhoek dagen en 6 Board vergaderingen • Voorbereiden van adviezen aan de Achterhoek Board • Uitvoering geven aan besluiten Achterhoek Board • Ondersteunen van de boardleden • Opstellen uitvoeringsplan 2023
Regisseren en faciliteren thematafels	• Ondersteunen en voorbereiden thematafels • Organiseren van minimaal 6 bijeenkomsten • Voorbereiden van adviezen aan de thematafel • Genereren en stimuleren van projecten • Opstellen uitvoeringsplan 2023 • Accounthouders actief betrekken
Adviseren en faciliteren algemeen en dagelijks bestuur	• Ondersteunen en voorbereiden vergaderingen algemeen en dagelijks bestuur • Voorbereiden van adviezen • Opstellen begroting, budgetrapportages en jaarrekening
Subsidiewerkzaamheden	• Uitvoeren van de Regio Deal en Gebiedsagenda Achterhoek • Genereren van aanvullende subsidies (o.a. Interreg) • Verantwoorden en uitvoeren van subsidieregelingen

Monitoring	• Derde Achterhoek Monitor • Monitoring van projecten
Lobbywerkzaamheden	• Actieve lobby o.b.v. speerpunten Lobby uit onverwachte hoek • Inspelen op actuele ontwikkelingen bij Rijk, Provincie en Europa • Actuele lobbynetwerken in beeld houden • Regionale inbreng voor coalitieprogramma's verkiezingen • Organiseren van lobbybijeenkomsten en werkbezoeken (o.a. Lentediner) • Organiseren van relatie-evenementen
Communicatiewerkzaamheden en Regiomarketing	• Uitvoeren marketingcampagne Onverwachte Hoek • Raadplegen Achterhoek Panel • Investeren in perscontacten en voorbereiden persgesprekken/berichten • Informeren, betrekken en binden van het ambassadeursnetwerk en partners via eigen en andermans communicatiekanalen • Beheer website 8RHK

Projecten Smart Governance

Onderstaande projecten lopen (door) in 2022.

Project	Omschrijving
Achterhoek Monitor	Het ontwikkelen van een adequate Achterhoek Monitor om op systematische wijze te volgen of de inspanningen en acties binnen de Achterhoek tot de gewenste effecten leiden.
Onverwachte Hoek	De Achterhoek op de kaart zetten als regio waar je carrière kunt maken (én fijn kunt wonen). Een imago verandering van de Achterhoek in de rest van Nederland, mogelijk ook de Duitse grensstreken.
De zachte Landing	Geïnteresseerden in de Achterhoek aan de hand meenemen en ze van de juiste informatie voorzien over wonen en werken.

Kosten en financiering Regio Achterhoek

In dit onderdeel staat een toelichting op de begroting (exploitatiekosten) van Regio Achterhoek.

Begroting op programmaniveau:

Begroting Regio Achterhoek (deel 1) Programma 1: Smart Governance	R 2020	B 2021 na wijziging	B 2022
Lasten (A)	3.999.000	4.192.000	3.270.000
Baten derden (B)	2.536.000	1.465.000	644.000
Subtotaal (B-A)	- 1.463.000	- 2.727.000	-2.626.000
Bijdragen gemeenten en Provincie (C)	2.018.000	2.210.000	2.241.000
Saldo van baten en lasten (B-A+C)	555.000	-517.000	-385.000
Onttrekking reserves	674.000	787.000	657.000
Storting reserves	-1.229.000	-270.000	-272.000
Resultaat	0	0	0

De volgende producten vallen onder dit programma:

- Achterhoek Visie 2030 en monitoring
- Lobby en communicatie
- Coördineren van subsidies en projecten
- Advisering algemeen- en dagelijks bestuur, Achterhoek Board, Achterhoek Raad en thematafels
- Uitgaven en inkomsten investeringsfonds
- Onvoorzien

Een nadere onderverdeling van baten en lasten naar kosten- en opbrengstensoorten is opgenomen op de volgende pagina.

Toelichting

De stijging van de inwonerbijdrage is voor 2022 beperkt tot de prijsindex van 1,4%. Dit is een absolute stijging van € 25.000 voor de gemeenten en € 6.000 voor de provincie. De stijging is als volgt de specificeren:

Stijging voor autonome loonkosten (1,3%)	25.000
Nacalculatie 2020-2021 (-0,4%) en wijzigingen inschalingen	1.000
Stijging voor autonome prijsindex (m.n. ICT kosten)	5.000
Totaal	31.000

De mutatie in de reserve betreft het investeringsfonds. De onttrekking van € 350.000 betreft de jaarlijks vast te stellen werkbudgetten van Board en thematafels en een onttrekking van € 307.000 voor projecten waarover reeds besluitvorming is geweest. De toevoeging van € 272.000 betreft de bijdrage van de provincie en gemeenten in het investeringsfonds.

Specificatie van baten en lasten

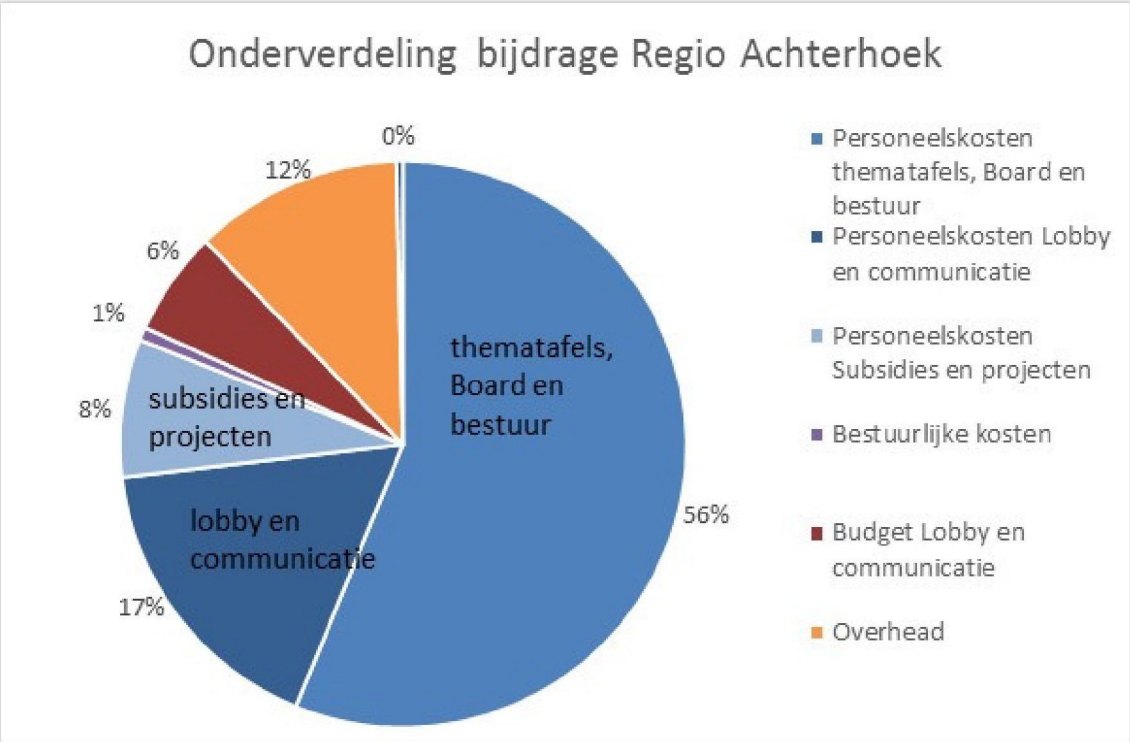
De baten en de lasten uit de begroting van Regio Achterhoek zijn als volgt nader te specificeren:

Specificatie baten derden	B 2021	B 2021 na wijziging	B 2022
Bijdrage gemeente en provincie investeringsfonds	270.000	270.000	272.000
Diverse opbrengsten	33.000	17.000	17.000
Opbrengsten projecten	-	1.178.000	355.000
Bijdrage uit voorziening wachtgelden	57.000	57.000	17.000
Ontvangen rente en doorbelaste kapitaallasten	34.000	34.000	15.000
Interne doorbelasting	333.000	333.000	339.000
Sub-totaal baten begroting	727.000	1.889.000	1.015.000
Af: programma 4 (Bedrijfsvoering en rente)	424.000	424.000	371.000
Totaal baten programma 1 Smart Governance	303.000	1.465.000	644.000

Specificatie Lasten	B 2021	B 2021 na wijziging	B 2022
Personeel (loonsom inclusief wachtgeld)	1.873.000	1.873.000	1.858.000
Overige personele kosten	68.000	68.000	68.000
Inhuur derden	25.000	25.000	28.000
Kantoorkosten (huur, ICT, telefonie, etc.)	183.000	183.000	189.000
Bestuur	15.000	15.000	15.000
Lobby en communicatie / werkbudget	123.000	123.000	123.000
Uitgaven uit investeringsfonds	350.000	350.000	350.000
Uitgaven projecten	-	1.615.000	662.000
Kapitaallasten	2.000	2.000	-
Onvoorzien	8.000	8.000	8.000
Transparante btw voorheffing	63.000	47.000	48.000
Rente en afschrijving	35.000	35.000	15.000
Sub-totaal exploitatie	2.745.000	4.344.000	3.364.000
Bij: Interne doorbelasting	333.000	333.000	339.000
Sub-totaal lasten begroting	3.078.000	4.677.000	3.703.000
Af: programma 4 (Bedrijfsvoering en rente)	485.000	485.000	433.000
Totaal lasten programma 1 Smart Governance	2.593.000	4.192.000	3.270.000

Onderverdeling inwonerbijdrage gemeenten/provincie in kostensoorten

In 2022 dragen gemeenten en provincie € 2.241.000 bij in de organisatiekosten van Regio Achterhoek. Dit is als volgt onder te verdelen in kostencategorieën:

Beleidsindicatoren

Op 1 april 2018 is de Regeling Beleidsindicatoren vastgesteld. De volgende beleidsindicatoren zijn van toepassing. De indicatoren worden berekend op basis van het aantal inwoners over de gehele regio, ofwel 263.292 inwoners.

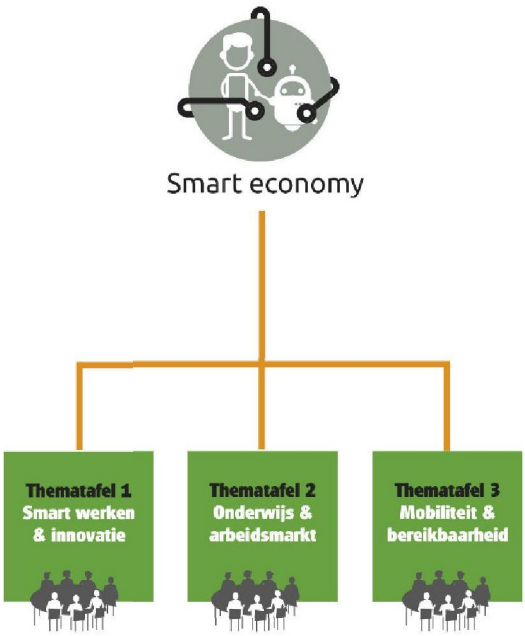
Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	0,08 fte
Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	0,09 fte
Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 1,24 per inwoner
Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + kosten inhuur externen	€ 28.000, ofwel 1,5%
Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	8%

Programma 2

Smart Economy

In deze paragraaf worden de doelen en projecten van de thematafels weergegeven die vallen onder Smart Economy. Dit zijn Smart werken en innovatie, Onderwijs en arbeidsmarkt en Mobiliteit en bereikbaarheid. Per thematafel wordt weergegeven wat we willen bereiken voor 2030, welke subdoelen en meetbare parameters daar bij horen, wat de concrete aanpak is voor het begrotingsjaar 2022, welke projecten er voor 2022 reeds lopen en welke projecten er op dit moment in ontwikkeling zijn. De visie, doelen en parameters sluiten aan bij de Achterhoek Visie 2030.

Voor de projecten geldt dat dit niet uitputtend is voor het jaar 2022. Gedurende 2021 zullen nieuwe projecten worden ontwikkeld en worden toegevoegd. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

2.1 Smart werken en innovatie

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Visie 2030
Technologische ontwikkelingen vragen om nieuwe organisatie- en verdienmodellen. Digitalisering en robotisering veranderen onze leef-, leer- en werkomgeving. Om de vergrijzende en ontgroenende Achterhoek verder tot bloei te brengen, zijn innovatieve oplossingen en smart toepassingen nodig die in economisch, sociaal en ecologisch opzicht waarde realiseren. Die oplossingen komen sneller tot stand in een open innovatiesysteem waarin overheden, ondernemers en onderzoeks- en onderwijsinstellingen samenwerken en de Achterhoekse bedrijvigheid, naoberschap en vakmanschap maximaal tot uiting komen.

Wat willen we bereiken?
3 % groei van de arbeidsproductiviteit in de maakindustrie en de agrosector.

Hoe gaan we dat doen?

Het digitaliseren (smart maken) van de maakindustrie en de agrosector heeft de hoogste prioriteit in het verder ontwikkelen van het Achterhoekse open innovatiesysteem. Door slim te werken en slim te innoveren, worden ook dwarsverbanden gelegd met de digitalisering van de zorg, bouw, de recreatieve en de creatieve sector. Een mooie spin-off en een noodzakelijke verbreding van smart werken. Door in te zetten op 35 kennisdeel- en businessclusters wordt slim innoveren gestimuleerd, waarbij we verbinding zoeken met onze Duitse buren (zoals samenwerking met de Duitse Hogescholen) en onze buurregio's. Daarnaast faciliteren we startende bedrijven (start-ups) door het opzetten van broedplaatsen (incubators) voor hightechbedrijven, ondersteund door gevestigde ondernemingen. En bedrijven die willen groeien (scale-ups) faciliteren we met een versnellingsnetwerk (accelerator). Slim werken krijgt vorm door medewerkers te ondersteunen met 'Leven Lang Ontwikkelen'. Om nieuwe medewerkers te binden, zijn we bezig dé stage- en afstudeerregio van Nederland te worden.

Te bereiken maatschappelijk effect

3% groei van de arbeidsproductiviteit in de maakindustrie en de agrosector.

Sub-doelen Smart werken en innovatie

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters
Op het gebied van de maakindustrie en de agrosector is de Achterhoek hét open innovatiesysteem van Nederland.	3% groei van arbeidsproductiviteit in de maak-industrie en agro-sector, gemeten als toegevoegde waarde per medewerker per tijd (en 2% voor alle andere sectoren).
De Achterhoek beschikt over de inventieve vakman/ vakvrouw van de toekomst (slim werken/sociale innovatie).	35 kennisdeel- en businessclusters in 2025. 40 start-ups en 20 scale-ups in 2025.
De Achterhoek ontwikkelt en implementeert de pro-ductie van de toekomst (slim innoveren/economische innovatie).	250 bedrijven hebben slim werken en innovatie doorgevoerd.
De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio van Nederland.	40% van de deelnemende studenten aan Smart-Hub/Innovatiehubs komt van buiten de Achterhoek met 10% internationale achtergrond.

Aanpak voor 2022

Door projecten te initiëren langs de twee programmalijnen 'productie van de toekomst' en 'de collega van de toekomst' willen we randvoorwaarden versterken die nodig zijn voor een economisch sterke Achterhoek. Door te investeren in 'maatschappelijke' innovaties willen we werkgelegenheid creëren en de arbeidsproductiviteit vergroten. Door te investeren in de collega van de toekomst willen we ervaren vakmensen behouden en nieuwe collega's aantrekken.

Om de productie van de toekomst (slim innoveren) te creëren ligt de nadruk op de volgende thema's (hierbij zijn concrete projectvoorbeelden benoemd):

- Kennis- en businessclusters opzetten en het door ontwikkelen/verbreden van reeds opgezette clusters: Het project Field Lab Digital Twin en Achterhoeks Centrum voor Additive Manufacturing zijn voorbeelden van projecten die in 2022 zullen starten waarbij clusters op inhoud worden geborgd.
- Startups & scale-ups aantrekken en begeleiden: Een gezamenlijk verhaal van de drie innovatieve hotspots in onze regio zal zorgen voor een betere vindbaarheid van de verschillende initiatieven.
- Het verbeteren van samenwerking met andere regio's op inhoud: Bij projecten wordt altijd bekeken welke regio's of initiatieven kunnen worden aangehaakt. Voorbeeld: Het Achterhoeks Centrum is gekoppeld aan een vergelijkbaar initiatief van Brainport Eindhoven en doet mee in een nationaal groeifondsvoorstel.

Om de medewerker van de toekomst (slim werken, werven en leren) te creëren ligt de nadruk op de volgende thema's (hierbij zijn concrete projectvoorbeelden benoemd):

- Jongeren (scholieren en studenten) enthousiasmeren voor techniek en kennis laten maken met de Achterhoekse maakbedrijven: In 2021 wordt de stichting SmartHub 2.0 opgericht. Via dit initiatief worden de verschillende (ondernemers-)initiatieven geclusterd en cohesie onderling bewaakt, waardoor dubbelingen en leemtes tussen projecten zichtbaar worden. De stichting kan signaleren en initiatief nemen als actie nodig is.
- Verdere profilering van de economische Achterhoek en uitgroeien tot dé stage- en afstudeerregio van Nederland: Het doorontwikkelen en uitbreiden van SmartHub Young Talent als een platform van de Achterhoekse industrie, waar meerdere projecten onder vallen om deze industrie te versterken en beter op de kaart te zetten.

Bij het ontwikkelen en realiseren van de bovenstaande projecten zal rekening worden gehouden met het open innovatiesysteem dat we nastreven in de Achterhoek. Om het bedrijfsleven te ondersteunen dient bij alle facetten en fases innovatie te worden bevorderd en moet een hulpvraag gesteld kunnen worden. Door drie innovatie hotspots (De Steck, De Marke en CIVON/SmartHub Industry Incubator) nauw met elkaar samen te laten werken en hen te ondersteunen waar nodig ontstaat er een gunstig ondernemersklimaat, waarbij samenwerking en delen van expertise te allen tijden mogelijk is. Om ervoor te zorgen dat de instroom van ondernemers en vindbaarheid van de initiatieven vergroot wordt gaan we in 2022 het gezamenlijke verhaal van de hotpots vertellen. Hoe de samenwerking is, welke goede voorbeelden er zijn en waarvoor men waar terecht kan. Hierdoor weten ondernemers beter waar ze hun vragen kwijt kunnen.

Daarnaast zal 2022 in het teken staan van het tot stand laten komen van cross-overs van verschillende sectoren en technieken. Door verschil in expertise samen te brengen worden sectoren sterker van elkaar. Smart Agro is hier een uitstekend voorbeeld van; op dit gebeid wordt maak industrie en agrarische industrie samengebracht om tot innovatieve vondsten te komen.

Projecten Smart werken en innovatie

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2021-2022 worden uitgevoerd om de doelen van de thematafel te bereiken. De projectuitvoering zal plaatsvinden in wisselende samenstelling door verschillende uitvoerders. Monitoring van alle projecten vindt plaats via Board en indien nodig de (Achterhoek) Raad. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2021 van projecten die (door)lopen of starten in de tweede helft van 2021 en/of verder.

Lopende projecten

Projectnaam	Korte omschrijving
Smart Business Centre inclusief innovatievouchers	In dit centrum werken relevante sectoren en bedrijven samen met het onderwijs aan innovatie en aan cross-overs. De focus van het SBC is het ondersteunen van innovatievragen uit de markt met innovatieve oplossingen. De zoekende ondernemer komt via het SBC in contact met onderzoekende studenten/docenten en andere ondernemers. Ook worden er via het Smart Business Center vouchers uitgereikt aan bedrijven voor haalbaarheidsonderzoeken op het gebied van het implementeren van smart industry.
Achterhoek Open Innovatieprijs	De Achterhoek Open Innovatieprijs (AOI) is een event waarop een prijs wordt uitgereikt aan baanbrekende innovatie. De prijs heeft een open karakter waardoor ook ondernemers van buiten de Achterhoek zich kunnen inschrijven.
Urban Oasis	In een ruimte van 300 m^2 wordt een oase gecreëerd waar via nieuwe technieken en smart oplossingen een breed scala aan schone technologieën wordt toegepast en de biodiversiteit wordt vergroot waarmee een schone en duurzame leefomgeving gecreëerd wordt.
SmartHub development	De Achterhoek profileren als attractieve regio waar medewerkers doorlopend mogelijkheden hebben om (zelf) vorm te geven aan een aantrekkelijke loopbaan en waar bedrijven en instellingen continu proactief hun medewerkers motiveren en uitdagen om in flow te werken. SmartHub Development wil de persoonlijke en professionele ontwikkeling van

	personeelsleden van Achterhoekse bedrijven en instellingen bevorderen door het entameren, initiëren en organiseren van projecten en programma's die medewerkers uitdagen, enthousiasmeren en inspireren.
Uitbouwen open innovatiesysteem – crossovers	Versnellen van innovatie door in te zetten op open innovatie (= samenwerken). Uitbouwen van de open innovatie in de Achterhoek (nu vooral nog binnen de maakindustrie aanwezig) over meerdere sectoren in de Achterhoek. Met name circulair en gezonde regio, maar ook toepasbaar bij wonen en mobiliteit.
Incubator De Steck	De Steck is hét open innovatiecentrum voor de Achterhoek waar ondernemers en studenten elkaar ontmoeten met de focus op circulaire technologie. De Steck wil een kennis en businesscluster opzetten waarin jaarlijks 10 start-ups/scale-ups worden begeleid, 25 innovatietrajecten worden opgestart bij bedrijven en 75 studenten worden betrokken bij challenges.
Smart Business Center +	SBC + is dé open innovatieplek voor smart werken. Smart werken wordt in alle stuwende sectoren versterkt door laagdrempelige samenwerking tussen onderwijs en ondernemers. Het resultaat hiervan is innovatie binnen bedrijven, instellingen en onderwijs die opleidingen, bedrijfsprojecten en experimenten gezamenlijk uitvoeren om innovaties te versnellen.
MKB-deal	Met de MKB-deal willen we 100 MKB bedrijven in de Achterhoek ondersteunen bij het verhogen van hun arbeidsproductiviteit. We willen een stijging van de arbeidsproductiviteit bereiken met 5% en toegang tot (risico)kapitaal vergroten voor het MKB. We gaan accountmanagers samenbrengen om onderling lerend effect te vergroten en wensen vanuit MKB inzichtelijk maken. Daarnaast willen we sterktes en zwaktes in het economisch ecosysteem van de Achterhoek signaleren en agenderen.
SmartHub Industry Incubator (SHII)	Met de komst van de SmartHub Industry Incubator worden startups gefaciliteerd en daarmee het aanjagen van innovatie en het binden van talent. De focus ligt op de smart industry. Dit sluit aan bij de Visie 2030, namelijk aan het open innovatiesysteem van de regio door het facilitairen van startende bedrijfjes (startups) in innovatieve broedplaatsen, het aanjagen van innovatie en binden van (jong) talent.
Naoberkrediet 2.0	Om de Achterhoekse ondernemers zo goed mogelijk te ondersteunen in crisistijd wordt hulp aangeboden. Deze hulp bestaat grofweg uit drie hoofdtaken: een loket met kennis van financieringen en hulpmaatregelen, advisering en ondersteuning aanpassing business(plan) Achterhoekse ondernemer en een Achterhoek Fonds.
Onderzoek Traineeships Achterhoek	Een onderzoek om de behoefte te peilen van jongeren en werkgevers inzake een gezamenlijk traineeship in de Achterhoek. Daarbij wordt geïnventariseerd wat er al is aan traineeships in de Achterhoek.

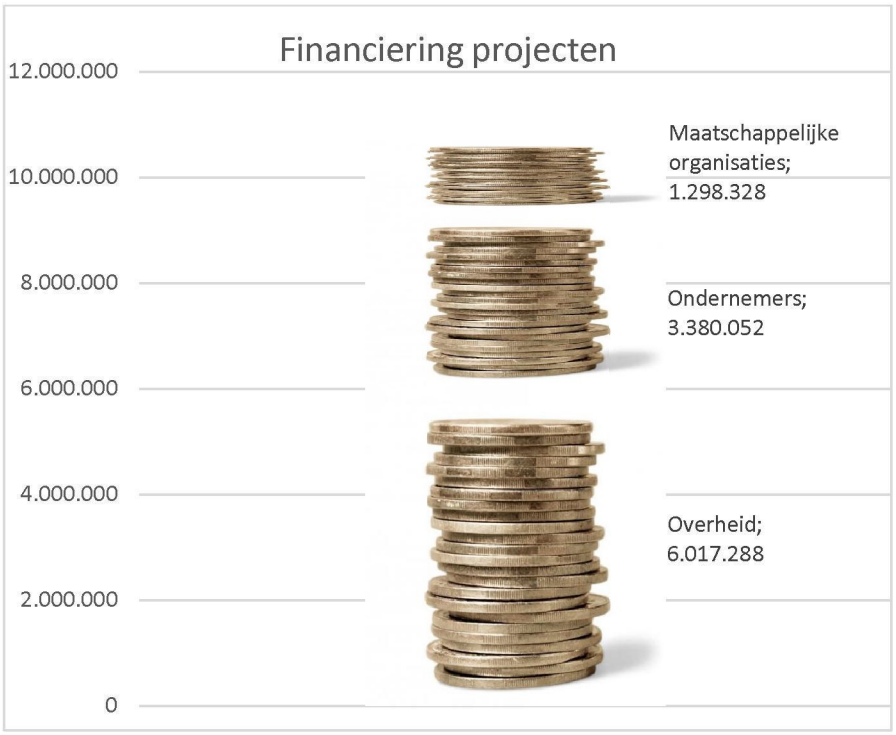
Projecten in ontwikkeling

Projectnaam	Korte omschrijving
Totstandkoming SmartHub 2.0	Verkleinen van het gat tussen vraag en aanbod van arbeid. Dit door profilering en projecten te bundelen en bevorderen. Specifiek gericht op het behouden en aantrekken arbeidspotentieel tussen de 18 en 45 jaar. (NB: Dit is geen aanvraag voor rechtstreekse opvolging van het huidige SmartHub. Dit is een aanvraag voor een overkoepelende stichting met een breder doel, waaronder projecten zoals de opvolger van het huidige SmartHub gericht op young talent zullen gaan vallen).
SmartHub Young Talent 2021-2023	De brede doelstelling van SmartHub rondom economische profilering is in de loop der tijd, bewust, versmald. Er is focus aangebracht. Met een kleine groep representanten is in 2016, na raadpleging van deskundigen in het veld, gekozen om de activiteiten vooral te richten op een deel van de doelgroep, de jonge studenten; de Achterhoek als stage- en afstudeerregio. Dit project wordt ook genoemd bij Onderwijs en arbeidsmarkt omdat het beide thematafels raakt.
Achterhoek Centrum voor Addivite Manufacturing	Toegang tot experimenteren met 3d printer en kennisclustering rond 3d printen. In de Achterhoek wordt een Achterhoeks Centrum voor Additive Manufacturing (hierna ACAM) opgezet. In dit centrum worden geïnteresseerden, gebruikers en

	aanbieders van AM samengebracht. Het centrum kent vier pijler: 1 - Experimenteerruimte: 2 - Clustering van kennis rond AM 3 - Ontsluiten/clusteren metallurgisch onderzoek 4 - Aanhaken onderwijs bij ontwikkelingen 5 - Uitdragen regio Achterhoek als Metalprint Valley
Fieldlab Digital Twin	Het oprichten van een cluster rond Digital Twin met de volgende pijlers: - Inrichting en gebruik van een Fieldlab Digital Twin; - Opleiden en trainen van MBO- en HBO-studenten en werknemers in didactische labs (proeffabrieken); - Ontwikkeling en uitvoering van de Kennis- en Innovatieagenda op digital twin technologie en toepassing voor de maakindustrie met deelproducten Quick Scan Digital Twin en Patterns Digital Twin; - Disseminatie en grondige kennismaking met digital twinning door de maakindustrie in de regio Achterhoek.
Doorontwikkeling samenwerking drie innovatie hotspots	In onze regio zijn drie innovatieve hotpots; De Marke (agrarisch), CIVON/SHII (maakindustrie) en de StecK (technologische dienstverlening). In praktijk werken deze hotspots goed samen door elkaar waar nodig aan te vullen en met elkaar in gesprek te blijven. Om dit uit te bouwen en de instroom van ondernemers te vergroten is het vertellen van het gezamenlijke verhaal van de hotspots (zowel in de regio als buiten de regio) in ontwikkeling.

Financiering lopende projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	6.017.288	1.298.328	3.380.052	10.695.668

2.2 Onderwijs en arbeidsmarkt

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Visie 2030

De arbeidsmarkt is voortdurend in beweging. Er ontstaan nieuwe beroepen, terwijl andere typen werk verdwijnen. De banen van de toekomst brengen andere, vaak hogere eisen met zich mee. Daarbij zien we vooral een verschuiving richting het hogere mbo-niveau en het hbo. De arbeidsmarkt is in veel gevallen zelfredzaam en reguleert zich deels zelf. Soms is er echter een vraagstuk waar de arbeidsmarkt niet zelf met een oplossing kan komen. De banengroei is omvangrijk genoeg om de werkloosheid te laten dalen. Tegelijkertijd is de groei niet sterk genoeg om kansen aan iedereen te kunnen bieden. Zo vormen mensen met een vmbo-opleiding, 55-plussers, arbeidsbeperkten en degenen met een minder courant beroep kwetsbare groepen.

Wat willen we bereiken?

In 2030 zijn vraag en aanbod op de arbeidsmarkt meer in evenwicht. Om deze ambitie te bereiken zullen we de kwantitatieve opgave binnen het scenario 'talent benutten' uit de Transitieatlas Beroepsonderwijs (2017) moeten realiseren. In totaal gaat het om het aantrekken van ruim 27.000 arbeidskrachten in de periode 2018-2025. Van deze groep moet ongeveer 7.000 universitair of hbo geschoold zijn, 14.000 mbo geschoold en 6.000 vmbo geschoold. Hierbij kiezen we de komende jaren expliciet voor de sectoren Techniek (waaronder naast de maakindustrie ook de bouw en logistiek vallen) en Zorg. Voor de overige sectoren worden de ontwikkelingen goed in de gaten gehouden en wordt zo nodig actie ondernomen.

Hoe gaan we dat doen?

Onder het motto 'De Achterhoek werkt het fijnst' gaan we met twee hoofdthema's aan de slag: de Human Capital Agenda en de inclusieve arbeidsmarkt. Voor een evenwichtige arbeidsmarkt moet de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt optimaal zijn. Anders gezegd: de instroom vanuit het onderwijs naar moeilijk vervulbare vacatures moet groter worden. Hiervoor wordt onder andere ingezet op het doorontwikkelen van hybride leersystemen. Met de Human Capital Agenda zetten we in op een leven lang ontwikkelen van de beschikbare beroepsbevolking, instroom van jong talent en het benutten van grensoverschrijdende mogelijkheden voor scholing. De negatieve arbeidspendel die de Achterhoek op dit moment kent (mensen die in de Achterhoek wonen, maar buiten de Achterhoek werken) zouden we graag willen keren naar een positieve arbeidspendel. Bij deze doelstelling ligt er een relatie met Smart werken. Om een inclusieve arbeidsmarkt te bevorderen, geven we invulling aan het sociaal akkoord van 2013. We maken ons sterk voor iedereen die ondersteuning nodig heeft bij het vinden van een plek op de arbeidsmarkt. Door een gezonde leefstijl te stimuleren, kan de arbeidsparticipatie groter worden, meer mensen kunnen aan het werk en het ziekteverzuim gaat omlaag. Hier liggen duidelijke verbindingen met De Gezondste Regio.

Te bereiken maatschappelijk effect

In 2030 zijn vraag en aanbod op de arbeidsmarkt meer in evenwicht.

Sub-doelen Onderwijs en arbeidsmarkt

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters
Talenten op de arbeidsmarkt zijn benut v.w.b. vervangings- en uitbreidingsvraag (aantrekken van ruim 27.000 mensen) met de focus op de sectoren techniek en zorg.	Arbeidsparticipatie naar 73% (nu 66%).
Er functioneert een inclusieve arbeidsmarkt, waarbij er oog is voor de gehele beroepsbevolking.	Meten instroom uit het onderwijs (MBO+) en uit de pendel.
De grensoverschrijdende samenwerking is toegenomen en belemmeringen van de grens rondom deze samenwerking zijn weggenomen.	Monitoring banenafspraak v.w.b. inclusieve arbeidsmarkt.

Aanpak voor 2022

Human Capital Agenda

Doel van de Human Capital Agenda voor de Achterhoek is te zorgen dat onderwijs en arbeidsmarkt beter op elkaar aansluiten en dat daarmee de mismatch op de arbeidsmarkt verkleind wordt en de arbeidsproductiviteit toeneemt. Binnen dit onderwerp is onder meer een Leven Lang Ontwikkelen een van de speerpunten evenals het kiezen voor Techniek en Zorg en voldoende stage en leerbanen. In 2022 zetten we in op het verder uitbouwen van activiteiten en het bestendigen van projecten binnen deze speerpunten.

- Met de initiatieven die zich de afgelopen periode ontplooid hebben op het gebied van een Leven Lang Ontwikkelen (LLO) zullen we monitoren wat de opbrengsten gaan zijn. De huidige Coronacrisis maakt eens te meer duidelijk dat een LLO van het grootste belang is om te kunnen anticiperen op een snel veranderende arbeidsmarkt. We leggen ons toe op vervolgprojecten waarbij ook een ontwikkelslag ligt bij onderwijsinnovatie ter bevordering van LLO. De tafel is naast de eigen projecten waarbij gelden beschikbaar gesteld zijn vanuit de samenwerking binnen 8RHK Ambassadeurs, op meerdere terreinen vanuit het netwerk betrokken bij projecten binnen het onderwerp LLO.
- De Achterhoek heeft als doel dé stage en afstudeerregio van Nederland te willen zijn. We zetten in op het behouden van mensen in de regio, echter we hebben niet alleen starters nodig in de regio, maar ook talent met werkervaring in de Techniek en Zorg is van harte welkom. Dit betekent dat we buiten onze eigen regio beter op het vizier moeten komen te staan met de mogelijkheden die we hier hebben. Hier zoeken we ook duidelijk de cross-over met de andere thematafels en werken we vanuit het Techniekpact Achterhoek-De Liemers samen om jeugd vanaf jonge leeftijd te interesseren voor Techniek en een bèta profiel binnen het voortgezet onderwijs.
- Daarnaast willen we de obstakels, die de grens en de verschillende systemen met zich meebrengen, waar mogelijk wegnemen. Deze stimulering is een doorlopend proces waar we ook in 2022 aandacht voor hebben.

Inclusieve Arbeidsmarkt

De lijn inclusieve arbeidsmarkt maken we ons sterk voor iedereen die ondersteuning nodig heeft bij het vinden van een plek op de arbeidsmarkt. Initiatieven die binnen dit doel ontwikkeld worden hebben tot doel de inclusiviteit in de regio te bevorderen. Een belangrijk onderwerp bij het kunnen participeren op de arbeidsmarkt is taalbeheersing. Bestrijden van taalarmheid is daarmee een prioriteit. We sluiten als Arbeidsmarktregio Achterhoek aan bij regionale en landelijke overlegstructuren om zo over en weer van elkaar te leren.

Impact Coronacrisis

We zetten middels een Regionaal Mobiliteitsteam in op het van werk naar werk en van uitkering naar werk begeleiden van mensen die getroffen zijn door de coronacrisis. Hierbij gaat speciale aandacht uit naar jongeren binnen onze regio die door de crisis getroffen zijn. Voor hen zetten we middels het plan De Rode Loper in op extra ondersteuning van deze doelgroep. Daarnaast is er specifieke aandacht voor de groep mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt om tijdig bij te springen voor begeleiding naar een nieuwe passende werkplek wanneer de huidige plek door de coronacrisis wegvalt, maar ook voor de groep die nog op zoek is naar een plek op de arbeidsmarkt om te zorgen dat zij niet op achterstand komen te staan.

In 2020 zijn we van start gegaan met de Doe Agenda vanuit PoW. Hiervoor hebben we een convenant met de verschillende partijen getekend en zijn de verschillende werkgroepen van start gegaan. We zullen 2022 gebruiken om de bevindingen van de werkgroepen optimaal in te zetten, waar nodig in pilots en aanvullende tools en diensten te ontwikkelen en in te zetten. Doel moet zijn het structureel eenvoudiger te maken voor werknemers en werkgevers om elkaar te vinden ter bevordering van het terugdringen van de aantallen in de bestanden van de gemeenten.

Projecten Onderwijs en arbeidsmarkt

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2021-2022 worden uitgevoerd om de doelen van de thematafel te bereiken. De projectuitvoering zal plaatsvinden in wisselende samenstelling door verschillende uitvoerders. Monitoring van alle projecten vindt plaats via Board en indien nodig de (Achterhoek) Raad. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2021 van projecten die (door)lopen of starten in de tweede helft van 2021 en/of verder.

Lopende projecten

Projectnaam	Korte omschrijving
Smart Technical Education Regio Achterhoek (STERA)	Tien VMBO scholen in de Achterhoek vormen samen met het bedrijfsleven, vier opleidingsbedrijven en het ROC, de STERA-Leerroute: een netwerk van opleidingsplaatsen waardoor deze VMBO scholen hun leerlingen elk technische keuzevak naar wens, kunnen aanbieden. Met behulp van de STERA-Leerroute willen we meer leerlingen voor de techniek opleiden en hen ook een beter beroepsbeeld bijbrengen.
Leven Lang Ontwikkelen	Het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn binnen het MBO van niveau 1 t/m 4 en aansluiting op Assiociate Degree (AD) voor zowel het dagonderwijs als ook voor volwassenenonderwijs (om-, her-, bijscholing en zij-instroom). Waarbij het programma modulair wordt opgebouwd en het bedrijfsleven actief participeert bij de inhoud-vorm-uitvoering van het onderwijs dat hiermee aansluit bij de wensen van zowel de ondernemers als diegene die onderwijs volgen.
Grensland College	Realisatie euregionale AD School om meer mensen te behouden voor de regio én nieuwe werknemers voor de regio te werven. Het Grensland wil MBO-4 studenten behouden die door willen studeren en nu voor een aantal opleidingen in de regio kunnen blijven. Daarna wil men nieuwe werknemers uit het buitenland werven die door het aansprekende onderwijsconcept, samenwerking met het bedrijfsleven en passende opleidingen naar onze regio komen. Ook wil het Grensland College meer aanbod organiseren voor mensen uit de regio die zich verder willen ontwikkelen. https://www.grenslandcollege.nl/
Achterhoeks Fonds voor Talentontwikkeling	Dit project valt onder het speerpunt een leven lang ontwikkelen. In het fonds worden vouchers beschikbaar gesteld tot MBO niveau 1 t/m 4 en aansluiting op Associate Degree (AD) om mensen te laten scholen ten behoeve van het behoud van de arbeidsmarkt. De intersectorale mobiliteit wordt gestimuleerd. Vervolgstappen worden ingezet om na goedkeuring zo snel mogelijk van start te gaan.
Techniekpact	Ondersteunend vermogen Techniekpact (4 jaren plan, waarbij jaarlijks de subsidie aangevraagd moet worden) in samenwerking met Liemers. Onder Techniekpact vallen projecten als de Techniekdag. Verkenning doorontwikkeling techniekloKalen regio Achterhoek en de Liemers, doormiddel van aanhaken bij een te ontwikkelen technologisch programma. Verbinding met de initiatieven van de STO gelden (OCW) vanuit het onderwijs. Verbinding aangebracht met het Servicepunt Techniek. Betrokken partners VNO NCW, SIKA, scholenkoepels, Iseling Hogeschool.

KLasse! in de Achterhoek	Uit cijfers van Stichting Lezen en Schrijven blijkt dat er 16.500 laaggeletterde moedertaalsprekers in de Achterhoek zijn. Dit project (wat een pilot is) beoogt deze doelgroep beter te laten participeren in de maatschappij en gelukkiger te maken. Dit zijn belangrijke voorwaarden om weer aan het werk te komen, of mee te kunnen doen aan een leven lang ontwikkelen, wat direct en indirect een bijdrage levert aan de uitdagingen van de arbeidsmarkt in deze regio. Door de coronacrisis heeft dit project vertraging opgelopen en loopt het door in 2022.
Toolbox Statushouders	De Toolbox is een set instrumenten dat statushouders basisvaardigheden biedt waarmee de statushouder voldoet aan de minimale eisen die werkgevers stellen aan hun werknemers op het gebied van veiligheidseisen en taalvaardigheid op de werkvloer. De toolbox levert instrumenten op het gebied van VCA in de taal van herkomst, Nederlandse taal op de werkvloer en een werkcoach op de werkvloer. Daarnaast wordt aan de werkgevers een workshop cultuurintensief werken aangeboden waarin kennis en begrip voor de cultuurverschillen aangereikt worden. Door de coronacrisis heeft dit project vertraging opgelopen en loopt het door in 2022.
Pilot zelfredzaamheidsroute (Z-route)	Voor 30-40 statushouders een intensief traject opzetten van 1 jaar waarin taal en praktijk gecombineerd worden. De beoogde doelgroep is voor het merendeel ontheven van inburgering omdat ze moeite hadden met het taalniveau. In het traject zitten verschillende onderdelen die gericht zijn op zelfredzaamheid zoals het beheersen van de spreektaal, financiële zelfredzaamheid, gezondheid, werknemersvaardigheden.
Grensoverschrijdend ondernemen, werken en leren (GROS)	Het wegnemen van belemmeringen bij het grensoverschrijdend zakendoen tussen Nederlandse en Duitse ondernemers/ondernemingen en het bevorderen van de grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling in de Regio Achterhoek en het aangrenzende gebied in Duitsland, door middel van een matchmaking-, adviserings- en ondersteuningstraject en het aanbieden van een (modulair) opleidingsprogramma en netwerkmogelijkheden.

Projecten in ontwikkeling

Projectnaam	Korte omschrijving
Maatwerkscholing Achterhoek	Sectorale verschuivingen zetten door, ook tijdens en na de coronacrisis. Daarnaast zien we dat lager opgeleiden en uitzend- en oproepkrachten onevenredig hard geraakt worden. Dit zijn groepen die van oudsher minder gebruik maken van om- en bijscholing en bij wie reguliere scholing niet altijd past. Voor hen zou een maatwerktraject zoals dat binnen innovatieve leerlijnen geboden kan worden een uitkomst kunnen bieden.
SmartHub Young Talent	Het behouden en aantrekken van jong talent in de leeftijd 17-25 jaar. Door bedrijven te ondersteunen bij het optimaal inrichten van hun bedrijf voor jong talent en het jonge talent op zoveel mogelijk manieren kennis te laten maken met de mogelijkheden die de Achterhoek biedt (gave bedrijven, inspiratieplekken, Innovatiehubs, start-up mogelijkheden, traineeships en meer) bieden we vanuit SmartHub Young Talent jongeren een fijne start (zachte landing) van een lange carrière in de Achterhoek. Deze carrière kenmerkt zich, mede door de projecten en activiteiten binnen het nieuwe overkoepelende SmartHub, door een leven lang ontwikkelen. Concreet spelen we met het nieuwe SmartHub Young Talent meer in op de behoeftes van organisaties, jongeren en betrekken we daar waar mogelijk direct het onderwijs erbij. Dit project wordt ook genoemd onder Smart werken en innovatie omdat het beide thematafels raakt.

Financiering lopende projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	7.008.711	3.415.240	1.087.280	11.511.231

2.3 Mobiliteit en bereikbaarheid

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Visie 2030

Een goede bereikbaarheid is voor de Achterhoek een essentiële voorwaarde om economisch te kunnen groeien en de leefbaarheid en de aantrekkelijkheid van de regio op peil te houden. Dat geldt zeker in de huidige tijd waarin de afstand tot voorzieningen op het platteland groeit. Ook goede (OV) verbindingen met Duitsland zijn voor ons als grensregio van groot belang. Zonder vervoer staat de regio letterlijk en figuurlijk stil.

Wat willen we bereiken?

In 2030 is er energieneutraal, betaalbaar en betrouwbaar vervoer voor iedereen die zich vanuit, naar en door de Achterhoek wil verplaatsen. Hiervoor moeten zowel de hoofdinfrastructuur als de regionale en lokale infrastructuur kwalitatief en kwantitatief op orde zijn. Het is de bedoeling dat reizigers hun reis straks eenvoudig kunnen plannen via telefoon en internet. En idealiter zijn er in de Achterhoek geen belemmeringen meer voor reizigers en vervoerders tussen Nederland en Duitsland.

Hoe gaan we dat doen?

We sluiten aan bij de drie hoofdthema's in de Mobiliteitsagenda 2030; Betrouwbaar & robuust, duurzaam en slim. 'Betrouwbaar en robuust' gaat over het realiseren van betrouwbare vervoersvoorzieningen. Om dit te bereiken zijn een goed doorstromend hoofdwegennet, het versnellen van OV-connecties en regionale fietsverbindingen nodig. We willen van de N18 een toekomstgerichte 'Smart N18' (2x2 rijstroken, 100 km/h en ongelijkvloerse kruisingen) maken en we treffen maatregelen om een vlotte aansluiting van de A12 op de A18 te bevorderen. Ook blijven we investeren in de ruggengraat van het openbaar vervoer in de Achterhoek en willen we verbindingen versnellen door betere over- en instapmogelijkheden. Het opheffen van de belemmeringen voor reizigers tussen Nederland en Duitsland (zowel regionale verbindingen als goede aansluiting op internationale spoorverbindingen) heeft daarbij onze aandacht.

Bij 'duurzaam' werken we toe naar duurzame vervoerswijzen die bijdragen aan klimaatadaptatie. Daartoe investeren we in energieneutraal mobiliteitsgedrag en een veilig en fijnmazig fietsnetwerk. De opkomst van de e-bike biedt in een gebied als de Achterhoek kansen om de fiets als alternatief vervoermiddel in te zetten. We stimuleren en faciliteren emissieloos vervoer, onder andere door het realiseren van voldoende laadstations voor duurzame energie. 'Slim' richt zich op betaalbare en slimme vervoersvoorzieningen. We willen vooroplopen in slimme en sociale mobiliteit en de eerste rurale MaaS-pilotregio worden. Het concept Mobility as a Service (MaaS) zal als een soort marktplaats voor mobiliteit gaan fungeren. Reizigers kiezen, plannen en betalen bijvoorbeeld via de smartphone zelf de optimale vervoersoplossing. Ook zetten we ons in voor slimme oplossingen die het goederenvervoer efficiënter en duurzamer maken. Zo werken we aan een sluitend netwerk voor Langere en Zwaardere Vrachtautocombinaties (LZV's), waarmee we de efficiëntie en de duurzaamheid van het goederenvervoer verhogen.

Te bereiken maatschappelijk effect

In 2030 is er energieneutraal, betaalbaar en betrouwbaar vervoer voor iedereen die zich vanuit, naar en door de Achterhoek wil verplaatsen.

Sub-doelen Mobiliteit en bereikbaarheid

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters
Duurzaam: in de Achterhoek is het vervoer in 2030 energieneutraal en energieneutraal reizen wordt gefaciliteerd.	Mate waarin het vervoer in de Achterhoek energieneutraal is. Aantal laadpalen en groei naar een dekkend net.
Betrouwbaar en Robuust: de hoofd-, regionale en lokale infrastructuur is kwantitatief en kwalitatief op orde en zonder belemmeringen voor reizigers en vervoerders tussen Duitsland en Nederland.	Afname van het aantal voertuigverliesuren. Reistijd op de ruggengraat van het OV in de Achterhoek.
Slim: er zijn slimme vervoersvoorzieningen die gebruik maken van telefoon en internet.	Tijd waarin Regionaal verzorgende voorzieningen met de beschikbare OV-modaliteiten bereikbaar zijn (doel: binnen 20 minuten).

Aanpak voor 2022

Subdoelstelling Duurzaam

In 2022 zal de uitrol van de laadinfrastructuur voor (vracht)auto's en (deel)fietsen worden gecontinueerd. De regionale laadvisie is de basis voor deze uitrol. De gemeentelijke plaatsingsplannen vormen de blauwdruk om de lokale laadinfra opgaven uit te kunnen voeren. Deze opgaven en toekomstige opgaven zoals 'het gebruik en de toepassing van waterstof' worden verder opgepakt. Hiervoor moet in 2022 een nieuwe projectleider duurzame mobiliteit worden aangesteld. Daarnaast wordt de opdracht van de mobiliteitsmakelaar verlengd tot ten minste eind 2022. De mobiliteitsmakelaar krijgt wederom een breed takenpakket mee om de CO2-reductie, bereikbaarheid en mobiliteit binnen de regio Achterhoek te blijven promoten.

In 2022 gaan we verder met het stimuleren van duurzaam en gezond gedrag via werkgevers voor woon-werkverkeer en ook rechtstreeks op inwoners.

Subdoelstelling Betrouwbaar en Robuust

Doel blijft om de N18 2e fase concreet op de (Rijks)agenda te krijgen. Daarbij is het noodzakelijk dat alle betrokken partijen inhoudelijk op één lijn komen.

Ook willen we de treinverbinding Arnhem-Winterswijk versnellen. We continueren de actieve lobby richting Rijk en provincie om de realisatie van de ontbrekende schakels op de politieke agenda te houden en dichterbij te brengen.

Verder zetten we in 2022 in op het versnellen van de lijnvoering HOV-buslijnen Doetinchem-Enschede (74) en Winterswijk-Enschede (73) volgens het met Arriva uitgewerkte vervoerplan in de N18 HOV-corridor.

In 2021 zetten we ons in om het regionale hoofdfietsnetwerk te completeren door ontbrekende schakels te verkennen, te onderzoeken en vervolgens aan te leggen. Ook worden er potentieel kansrijke snelfietsroutes in kaart gebracht. En zullen we een aantal diepgaandere tracéverkenningen uit laten voeren. In 2022 worden deze resultaten uitgewerkt. In 2022 zullen we ook nieuwe tracés diepgaander verkennen.

We zetten in op mobiliteitshubs, mobiliteitshubs moeten de verbindingen op de OV-trajecten verbeteren en meerdere modaliteiten en faciliteiten bijeen brengen. In 2021-2022 wordt de eerste bushalte omgevormd tot een mobiliteitshub. In 2022 verwachten we meerdere potentiële hublocaties in beeld te hebben gebracht die in aanmerking komen tot het omvormen tot een volwaardige mobiliteitshubs.

Subdoelstelling Slim

Op dit moment lopen er verschillende projecten (Deelfietsen (sMaaS), Netmobiel, deelauto's bij energie coöperaties) en zijn er diverse ideeën die de fijnmazige bereikbaarheid vergroten. In 2020 is gestart met het opstellen van een businesscase voor de Achterhoek Deelvervoer Coöperatie.. Dit wordt een nieuwe entiteit die wordt opgezet om deelvervoer in de Achterhoek te faciliteren. In 2021-2022 zal er stapsgewijs gekeken worden in welke mate en in welke grootte de coöperatie moet worden opgezet.

Daarnaast gaat het project Netmobiel de derde en laatste fase van het project in. De lancering in de laatste drie gemeenten zal ook in 2022 plaatsvinden. Aan het einde van het jaar heeft elke gemeente kennisgemaakt met

de Netmobiel-app, zijn de mensen geënthousiasmeerd en zal de rebranding van de Netmobiel-app naar de Gaon-app zijn voltooid.

De digitaliseringsopgave Mobiliteitsdata Achterhoek 2020-2021 zal moeten worden gecontinueerd. Hiervoor wordt eind 2021 een plan van aanpak opgesteld. De verwachting is dat de aanpak van deze digitaliseringsopgave een nieuwe manier van samenwerking betekent voor de gemeenten op het gebied van het invoeren en het interpreteren van mobiliteitsdata. Mogelijk zal het onderbrengen van deze taak bij één specifieke gemeente een mogelijke oplossing zijn. Hiervoor zal een structurele investering nodig zijn.

Projecten Mobiliteit en bereikbaarheid

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2021-2022 worden uitgevoerd om de doelen van de thematafel te bereiken. De projectuitvoering zal plaatsvinden in wisselende samenstelling door verschillende uitvoerders. Monitoring van alle projecten vindt plaats via Board en indien nodig de (Achterhoek) Raad. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2021 van projecten die (door)lopen of starten in de tweede helft van 2021 en/of verder.

Lopende projecten

Projecten	Korte omschrijving
Ruraal MAAS Concept (procesbegeleider)	Het rurale MaaS-concept moet het mogelijk maken dat iedereen in de Achterhoek eenvoudig een reis kan plannen, boeken en betalen en dat de gehele Achterhoek goed bereikbaar blijft met allerlei (slimme) vervoersmodaliteiten. De procesbegeleider legt de verbinding tussen de diverse projecten voor fijnmazige bereikbaarheid.
SMAAS Achterhoek	Project van de toeristische bedrijven in de Achterhoek. Het idee achter SMaaS is het aantrekkelijk bereikbaar maken van toeristische locaties en overnachtingsmogelijkheden. Er is gekozen voor deelfietsen, die worden geplaatst op enkele stations en bij enkele overnachtingsmogelijkheden. Toeristen kunnen de deelfietsen gebruiken met een app (eventueel i.c.m. een arrangement) en krijgen aanbiedingen te zien vanuit de toeristische sector.
Werkgeversaanpak Achterhoek mobiliteitsmakelaar 2020-2021	Dagelijks is er veel woon-werkverkeer. Dit verkeer moet op een zo duurzaam mogelijke wijze plaatsvinden. Met behulp van een mobiliteitsmakelaar wil de regio werkgevers en werknemers gericht informeren en actief stimuleren om duurzame mobiliteitskeuzes te maken.
Elektrische Deelvoertuigen Coöperatie Groenkracht Groenlo	De OV-verbindingen in de kleine kernen binnen de regio Achterhoek zijn vaak ontoereikend. Inwoners zijn afhankelijk van eigen vervoer. Als men het kan betalen hebben huishoudens vaak 1 of 2 niet-duurzame auto's ter beschikking. Deze auto's staan het merendeel van de tijd stil en nemen onnodig veel plaats in de publieke ruimte in. Daarbij is een eigen auto voor veel mensen een enorme kostenpost, terwijl men de auto maar sporadisch gebruikt. Er wordt ingezet op 3 actieve duurzame deelauto's in de kern van Groenlo. Het gebruik van een elektrisch deelvoertuig kan zorgen voor een afname van het aantal niet-duurzame (tweede) auto's. Dit zorgt voor een schonere wijze van vervoer (elektriciteit dat wordt opgewekt door de energiecoöperaties in de kernen). Verder wordt de aanschaf en het gebruik van een eigen auto verminderd, wat het straatbeeld en de publieke ruimte ten goede komt, indien men die tweede auto de deur uit durft te doen.
Elektrische Deelvoertuigen Coöperatie Zonnig Zieuwent	De OV-verbindingen in de kleine kernen binnen de regio Achterhoek zijn vaak ontoereikend. Inwoners zijn afhankelijk van eigen vervoer. Als men het kan betalen hebben huishoudens vaak 1 of 2 niet-duurzame auto's ter beschikking. Deze auto's staan het merendeel van de tijd stil en nemen onnodig veel plaats in de publieke ruimte in. Daarbij is een eigen auto voor veel mensen een enorme kostenpost, terwijl men de auto maar sporadisch gebruikt. Er wordt ingezet op 1 actieve duurzame deelauto in de kern van Zieuwent. Het gebruik van een elektrisch deelvoertuig kan zorgen voor een

	afname van het aantal niet-duurzame (tweede) auto's. Dit zorgt voor een schonere wijze van vervoer (elektriciteit dat wordt opgewekt door de energiecoöperaties in de kernen). Verder wordt de aanschaf en het gebruik van een eigen auto verminderd, wat het straatbeeld en de publieke ruimte ten goede komt, indien men die tweede auto de deur uit durft te doen. Tenslotte zijn er ook inwoners van dorpen die geen eigen vervoer hebben en dus afhankelijk zijn van het kunnen meerijden met anderen. Om deze doelgroep ook in hun behoefte kunnen voorzien, is het aanbieden van deelauto's een deel van de oplossing.

Projecten in ontwikkeling

Projecten	Korte omschrijving
Project-/procesbegeleiding duurzame mobiliteit	Het begeleiden, uitwerken en uitvoeren van de processen en projecten rondom de projectgroep duurzame mobiliteit en de incorporatie, opbouw en verdere uitwerking van het ADC richting Agem.
Doorontwikkeling, validatie en opschaling Netmobiel 2021	Fijnmazige bereikbaarheid in de Achterhoek realiseren door middel van de doorontwikkeling en opschaling van het MaaS-platform Netmobiel. Tevens integratie van het platform in de opzet van de Achterhoek Deelvervoer Coöperatie i.o.
Rurale HUB busstation Lichtenvoorde	Het opwaarderen van een bushalte naar een eerste (model) rurale mobiliteitshub in de Achterhoek. Waar diverse modaliteiten en faciliteiten elkaar treffen. Als voorbeeld dienend voor toekomstige (rurale) hubs.

Financiering lopende projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	849.624	28.800	133.400	1.011.824

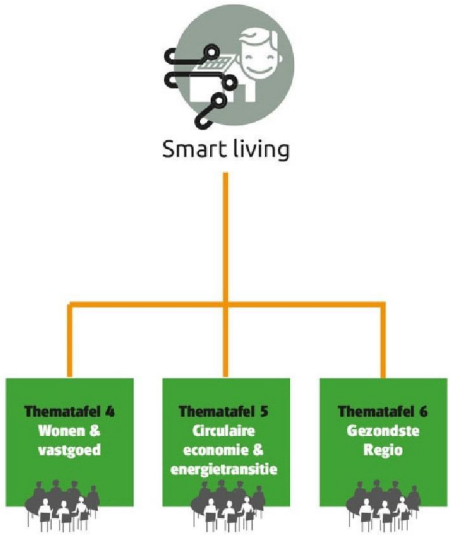

Programma 3

Smart Living

In deze paragraaf worden de doelen en projecten van de thematafels weergegeven die vallen onder Smart Living. Dit zijn Wonen en vastgoed, Circulaire economie en energietransitie en de Gezondste regio. Per thematafel wordt weergegeven wat we willen bereiken voor 2030, welke subdoelen en meetbare parameters daarbij horen, wat de concrete aanpak is voor het begrotingsjaar 2022, welke projecten er voor 2022 reeds lopen en welke projecten er op dit moment in ontwikkeling zijn. De visie, doelen en parameters sluiten aan bij de Visie 2030.

Voor de projecten geldt dat dit niet uitputtend is voor het jaar 2022. Gedurende 2021 zullen nieuwe projecten worden ontwikkeld en worden toegevoegd. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

3.1 Wonen en vastgoed

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Visie 2030
De woningmarkt anno 2019 is dynamisch en niet alle veranderingen zijn beïnvloedbaar. Voorop staat dat we willen dat de Achterhoek een aantrekkelijk woongebied blijft. In het Achterhoeks Woonwensen- en Leefbaarheidsonderzoek (2018) geven inwoners hun woonomgeving een 7,8. Het kleinschalige, groene landschap en de karakteristieke dorpen en steden leveren een grote bijdrage aan het woongenot. Dat is iets om te koesteren, zeker nu bij steeds meer mensen de kwaliteit van hun leefomgeving hoog op het prioriteitenlijstje staat. Om de aantrekkelijkheid van de Achterhoek te waarborgen, liggen er uitdagingen in de centra van steden en dorpen en het buitengebied. Denk aan het verkleinen van kernwinkelgebieden om leegstand te voorkomen, nieuwe bestemmingen voor of sloop van vrijkomende agrarische bebouwing en de noodzaak van grootschalige asbestsanering.

Juist in een regio waar het accent ligt op de bestaande woningen, zijn er volop kansen voor creativiteit en innovatie. Hoe kunnen we een leegstaand gebouw omvormen tot bijvoorbeeld (starters)woningen? Welke mogelijkheden zijn er voor 'erfdelen' in het landelijk gebied? De Achterhoek is een proeftuin voor nieuwe woonconcepten. De energietransitie en vergrijzing zijn van blijvende invloed op de woningmarkt. Met het oog op de toekomst moeten woningen energieneutraal en levensloopbestendig worden. Omdat veel bewoners geen urgentie voelen om hun huis aan te passen, willen we investeren in financiële of praktische ondersteuning daarbij.

Wat willen we bereiken?

De score voor leefbaarheid in de Achterhoek blijft minimaal op het gemiddelde van een 7,8. We willen een woningvoorraad die meebeweegt met de demografische ontwikkelingen en die kwalitatief en kwantitatief voldoet. Een aantrekkelijke en passende woningvoorraad is ook belangrijk voor het behouden en aantrekken van arbeidskrachten. We willen leegstand voorkomen en ruimte bieden aan nieuwe en bijzondere manieren van wonen. De verbinding tussen wonen, werken en aspecten als cultuur, recreatie, voorzieningen en sociale cohesie willen we versterken.

Hoe gaan we dat doen?

Voor de toekomst van de Achterhoek ligt de focus op de bestaande woningvoorraad. Verduurzamen van woningen krijgt de hoogste prioriteit, omdat het een vliegwiel is voor kwaliteitsverbetering. Ook richten we ons op het levensloopbestendig maken van woningen, zodat meerdere doelgroepen bediend kunnen worden. Daarnaast zien we een opgave om te voorzien in het tekort aan woningen op de korte termijn. De Achterhoek is bereid naar verhouding in de Gelderse opgave voor 100.000 nieuwe woningen te gaan voorzien.

Waar mogelijk zorgen we voor transformatie van leegstaand vastgoed naar een woonbestemming; zo benutten we bestaande stenen. Daarbij spannen we ons gezamenlijk in om bepaalde woningen, die niet aan de eisen van de tijd voldoen, uit de markt te laten verdwijnen.

Bij extra nieuwbouw geldt het credo 'van kwantiteit naar kwaliteit'. We streven naar de juiste woning op de juiste plek op de korte termijn (2-5 jaar), de middellange termijn (5-10 jaar) én de lange termijn (10 jaar en langer). Het overgrote deel van de woningen in de Achterhoek staat er al. Op korte termijn zien we extra vraag naar woningen ontstaan. We gaan voor een flexibel woonbeleid, gericht op het oplossen van knelpunten. We voegen alleen extra nieuwbouw toe als dit bijdraagt aan het oplossen van de mismatch op de lokale woningmark. Er komt een regionale set aan kwaliteitscriteria op basis waarvan nieuwe woningbouwplannen worden beoordeeld. Bijsturing vindt plaats door fasering (kwantitatief) en/of het aanpassen van woningbouwplannen (kwalitatief). Op deze manier zorgen we voor een evenwichtige toevoeging van het aantal nieuw te bouwen woningen. Hierbij gebruiken we de nieuwste technieken en innovaties op het gebied van duurzaam en tijdelijk bouwen en installeren. Uitgangspunt vormen dus lokale trends en maatwerk. We baseren ons daarbij op feiten en trends om op basis van actuele gegevens te kunnen sturen. We denken daarbij vanuit de regio en haar kernen en niet vanuit gemeentegrenzen. Jaarlijks vindt er op regionaal niveau monitoring (en indien nodig bijsturing) plaats. Er is experimenteerruimte voor vernieuwende, flexibele en tijdelijke woonvormen. Ten slotte gaan we een transformatie- en sloopstrategie voor leegstaand en leegkomend vastgoed ontwikkelen en uitvoeren (agrarische bebouwing, kantoren, detailhandel, maatschappelijk vastgoed). Ook zetten we actief in op het verkleinen en transformeren van de kernwinkelgebieden in de centra om leegstand te beperken. Inbreiden gaat boven uitbreiden. In principe komen er geen nieuwe uitbreidingslocaties meer bij. Bij deze aanpak hoort natuurlijk ook het ontwikkelen van nieuwe verdienmodellen. We onderzoeken of en hoe er een transformatie- en sloopfonds kan komen.

Te bereiken maatschappelijk effect

De score voor leefbaarheid in de Achterhoek blijft minimaal op het gemiddelde van een 7,8.

Sub-doelen wonen en vastgoed

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters (*)
De woningvoorraad beweegt mee met de demografische ontwikkelingen en draagt tegelijkertijd bij aan het behouden en aantrekken van arbeidskrachten.	Passende woningvoorraad.
De bestaande woningvoorraad is in 2030 duurzamer en meer levensloopbestendig.	Kwaliteit van de woningvoorraad en duurzaamheid.
Leegstaand vastgoed is getransformeerd naar een andere functie (indien passend woningen) of gesloopt.	Omvang van de leegstand.
Er zijn nieuwe en bijzondere manieren van wonen die aansluiten bij de vraag en het bestaande aanbod.	Samenstelling van de woningvoorraad.
De leefbaarheid blijft op peil door een integrale aanpak met aspecten als cultuur, voorzieningen en sociale cohesie.	Score leefbaarheid gemiddeld minimaal een 7,8.

Aan de hand van de gegevens uit de Woonmonitor en Achterhoeks Woonwensen en Leefbaarheidsonderzoek (AWLO) worden de subdoelen gemeten.

Aanpak voor 2022

2022 is het laatste jaar waarin gebruik kan worden gemaakt van de RegioDeal middelen. In dat jaar zal een aantal reeds opgestarte projecten een vervolg krijgen en een laatste reeks projecten worden opgepakt. Dit zal gebeuren langs de drie RegioDeal-programmalijnen:

1. Kwaliteitsverbetering van de bestaande woningvoorraad in de Achterhoek
2. Toevoegen van passende nieuwe woningen
3. Slopen en transformeren van leegstand vastgoed en daarmee versterken van stads- en dorpscentra.

Binnen de eerstgenoemde programmalijn is vooral een verdere uitrol van de zogenaamde Baanbrekende aanpak aan de orde. Het gaat hier op een vernieuwende regiobrede aanpak waarmee segmentsgewijs grotere aantallen woningen worden aangepakt met de inzet van een aantrekkelijk all-in aanbod voor eigenaren en bewoners.

Voor de tweede programmalijn zullen de data die voortkomen uit de nieuwe regionale Woon- en Vastgoedmonitor leidend zijn. Het heeft er alle schijn van dat de huidige druk op de Achterhoekse woningmarkt ook na 2022 zal toenemen. Naar verwachting zal naast een algehele versnelling extra inzet op betaalbare woningen en (flexibele) woonvormen voor spoedzoekers nodig zijn. Arbeidsmigranten en vergunninghouders zijn voorbeelden van die spoedzoekers. Met name voor betaalbare woningen voor jonge starters op de woningmarkt zullen verbindingen worden gezocht met de Achterhoekse Wooncoöperatie. Voorts in dit programmaonderdeel zal worden ingezet op nieuwe innovatieve woonvormen waarbij relaties met bijvoorbeeld klimaat, energie, waterhuishouding, natuur en circulariteit zullen worden gelegd.

Binnen de derde programmalijn zijn in 2021 verschillende projecten gestart. Voor 2022 zal daaraan vooral een operationeel Kennisplatform Transformatie worden toegevoegd. Binnen dit platform zal opgedane kennis (in de vorm van beleidsstrategieën en projectaanpakken) bijeen worden gebracht en ter beschikking gesteld aan betrokken partijen in de regio. Dit teneinde de kwaliteit en effectiviteit van transformatieprocessen te verhogen.

Bij bovengenoemde trajecten zal zo veel als mogelijk aansluiting worden gezocht bij andere financieringsmogelijkheden binnen de provincie Gelderland maar ook op nationaal niveau.

Projecten Wonen en vastgoed

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2021-2022 worden uitgevoerd om de doelen van de thematafel te bereiken. De projectuitvoering zal plaatsvinden in wisselende samenstelling door verschillende uitvoerders. Monitoring van alle projecten vindt plaats via Board en indien nodig de (Achterhoek) Raad. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2021 van projecten die (door)lopen of starten in de tweede helft van 2021 en/of verder.

Lopende projecten

Projectnaam	Korte omschrijving
Ontwikkelen portefeuillestrategie 2e tranche	Gezamenlijk met alle betrokken partijen, inclusief inwoners, is er een visie op wonen (portefeuillestrategie) voor kernen ontwikkeld, die, via projecten getrokken door inwoners, ook daadwerkelijk tot uitvoering wordt gebracht. Het project bestaat uit 2 tranches en 20 kernen.
Sleutel tot een energieneutrale woning	Opbouw regionale kennis- en businessclusters voor innovatieve ontzorg- en financieringsconcepten voor de verduurzaming van de particuliere woningvoorraad, uiteindelijk leidend tot een energieneutrale Achterhoek en regionale werkgelegenheid.
Pilot Transformatievisie Oudestraat Neede 2030	Repareren van de leegstand in winkelstraten op de gebruikelijke manier lukt vaak niet meer. Een transformatie, waarbij delen van de winkelstraat echt worden omgevormd, is nodig. Een winkelstraat die het erg moeilijk heeft is de Oudestraat in Neede. Het rapport Van reparatie naar transformatie uit 2017 heeft dit duidelijk bevestigd. Op dit moment staat ca. 33% van de winkels in de Oudestraat leeg, dit lijkt binnen enkele jaren op te lopen naar 50%. Structurele leegstand is het gevolg. Voor zowel de straat als het vastgoed moet een nieuwe functie worden gezocht.
Woon- en Vastgoedmonitor Achterhoek	Om goed en snel in te kunnen spelen op de transformatieopgave en de woonbehoefte, ontwikkelingen en opgaven is het van belang actueel inzicht te hebben in feiten, dynamiek op de woningmarkt en trends en ontwikkelingen. In de vastgoedmonitor worden afzonderlijke onderdelen als woningmarktmonitor en het Achterhoekse woon-leefbaarheidsonderzoek (AWLO) samengevoegd. Enkele hoofdindicatoren worden opgenomen in de Achterhoek Monitor die in voorbereiding is.
Pilot betaalbaar tijdelijk wonen in kleine kernen	Dit project geeft invulling aan het oplossen van de mismatch tussen vraag en aanbod van woningen in de (kleine) kernen. Voor starters en ouderen zijn er te weinig mogelijkheden om een tijdelijke woonvraag in te vullen. Hierdoor trekken jongeren weg en zijn er voor ouderen te weinig doorstroommogelijkheden.
Leergang toekomstgericht retailmanagement	Verbeteren van de leefbaarheid en pro-actief bestrijden van leegstandsontwikkeling door het investeren in en het creëren van vitale kernen/binnensteden met toekomstbestendige ondernemers en innovatieve duurzame ondernemingen. Dit (pilot-)project bestaat concreet uit een coaching- en trainingstraject voor retailondernemers in de binnenstad van Doetinchem.
Leefsamen	Deze unieke publiek-private samenwerking in de Achterhoek kan gezien worden als nutsvoorziening voor ouderen, met een grote mate van sociale activatie van naasten waardoor er op zowel economisch als sociaal vlak veel effecten zijn. Dit project bestaat uit meerdere deelprojecten die in uitvoering of in ontwikkeling zijn.
Zorgeloos Samenwonen in de Kattenberg	Het woongebouw Kattenberg (28 woningen) in Aalten in de nabije toekomst inzetten als aanleun wooncomplex (bij een verpleeghuis) waarbij sprake is van zorgeloos samenwonen in een uniek woonconcept voor relaties waarbij één van de partners dementie heeft.

Heuvelstraat Silvolde	Wonion en medeaanvragers bouwen 28 nul-op-de-meter-woningen (NOM) circulair en in een optimaal verduurzaamde en klimaatadaptieve woonstraat. Hierbij is sprake van een gesloten waterkringloop en een duurzame lokale energievoorziening met opslagcapaciteit om zo veel mogelijk zelfvoorzienend te zijn. De regionale impact is o.a. het gevolg van opschaling van kennis door samenwerking met lokale organisaties op de verschillende innovatieve onderdelen. Opgebouwde kennis (d.m.v. monitoring en dataverzameling) wordt gekoppeld aan het onderwijsprogramma van Saxion.

Projecten in ontwikkeling

Projectnaam	Korte omschrijving
Uuthuuskes	Deze unieke publiek-private samenwerking in de Achterhoek kan gezien worden als nutsvoorziening voor ouderen, met een grote mate van sociale activatie van naasten waardoor er op zowel economisch als sociaal vlak veel effecten zijn.
Baanbrekende aanpak	In vervolg op het project Sleutel tot een energieneutrale woning is een traject gestart voor een meerjarig grootschalig traject tot verduurzaming van woningen. Daarbij worden consortia van bedrijven samengesteld die via een One Shop formule verduurzamingspakketten voor specifieke woningsegmenten aan gaan bieden. In 2020 is hiertoe in eerste instantie een zogenaamde Baanbrekende Visie opgesteld. Deze zal worden gevolgd door een Baanbrekende aanpak verduurzaming waarvan de uitvoering eind 2021 van start zal gaan.
Centrumplannen voor zes Achterhoekse gemeenten	We werken verder aan gebiedsgerichte opgaven en blijven ervaringen op doen in het aanjagen en faciliteren van transformatieprocessen. Er wordt (verder) uitvoering gegeven aan de herontwikkeling en transformatie van gebieden in dorpen en steden in de Achterhoek waar veel structurele leegstand is. Het accent ligt met name op de kwaliteit van centra; het versterken van kernwinkelgebieden, gerichte vermindering van detailhandel in aanloopstraten en een groeiend probleem van leegstaand maatschappelijk vastgoed (bijv. kerken). Hiermee wordt ook uitvoering gegeven aan de Retail Deal voor het vitaal houden en toekomstbestendig maken van winkelharten in stads- en dorpscentra.
Kennisplatform Transformatie	Dit platform moet gaan voorzien in het verzamelen, borgen en delen van kennis op het terrein van transformatie van vastgoed onder andere ook binnen gebiedsgerichte opgaven. Deze kennis bestrijkt zowel beleidsstrategieën, procesaanpakken als praktische tools die bij transformatie aan de orde zijn. Kennis zal worden gedeeld via een aantrekkelijk en toegankelijk online platform. Naast deze kennisbank zal ook een community van betrokken partijen worden opgezet.

Financiering lopende projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	6.106.223	2.891.391	398.486	9.396.100

3.2 Circulaire economie & energietransitie

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Visie 2030

In het Akkoord van Groenlo is afgesproken om als Achterhoek al in 2030 energieneutraal te zijn. Het omgaan met grondstoffen en afval volgens het kringloopprincipe is een essentieel onderdeel van een klimaat-vriendelijke economie. Gerelateerd hieraan is onze ambitie om voorop te blijven lopen op het gebied van circulaire landbouw.

Wat willen we bereiken?

In 2030 wekt de Achterhoek haar eigen energie op, is afval een grondstof geworden en is er meer biodiversiteit door minder emissies. Met deze ambitie groeit de Achterhoek uit tot de schoonste regio van het land. In 2030 wordt afval niet langer als een probleem of als een kostenpost gezien, maar als een nuttige grondstof. Energie wordt duurzaam opgewekt en bij het gebruik ervan staat besparing centraal. We verminderen emissies en creëren zo ruimte voor een grotere biodiversiteit. Ook voor (agrarische) bedrijven is dit interessant om nieuwe, circulaire verdienmodellen te kunnen ontwikkelen.

Hoe gaan we dat doen?

Het landelijk klimaatakkoord wordt door dertig regio's uitgewerkt naar regionale doelen voor energiebesparing en grootschalige energieopwekking. Om de Achterhoek aardgasloos te maken, wordt een regionaal warmteplan opgesteld; voor wijken en dorpen wordt gekeken wat nodig is. Ook komt er een regionaal windturbineplan. Het (verbrede) energieloket zorgt voor bewustwording bij inwoners en bedrijven, geeft integrale adviezen over de woning en begeleidt inwoners bij de realisatie. De focus ligt daarbij op de bestaande woningvoorraad om zo de energiedoelstelling te kunnen halen.

In 2030 is de Achterhoek koploper in de kringlooplandbouw, doordat 80% van de agrarische ondernemingen hierbij is aangesloten. De Achterhoek loopt nu al voorop dankzij projecten als de Vruchtbare Kringloop (deelname door circa 300 agrarische bedrijven), Kunstmestvrije Achterhoek, Groene Kenniswerkplaats met het Zone.college en Proefboerderij De Marke. Deze projecten worden doorontwikkeld tot een vitaal ecosysteem voor kringlooplandbouw, met De Marke als open innovatie- en kenniscentrum. We blijven nieuwe pilots op het gebied van kringlooplandbouw ontwikkelen en bevorderen daarmee de biodiversiteit.

De bedrijvenparken dragen bij door circulair te worden als efficiënt werkende en zelfvoorzienende ecosystemen; als eerste drie bedrijvenparken in Berkelland, Doetinchem en Oost Gelre. Ook de bouw draagt bij aan circulaire economie; door het vroegtijdig inventariseren van te slopen gebouwen wordt duidelijk hoeveel en welke materialen voorhanden zijn voor hergebruik. De opzet van een Grondstoffenbank en een Materialenwerkplaats zijn hiervoor in voorbereiding.

Te bereiken maatschappelijk effect

In 2030 wekt de Achterhoek haar eigen energie op, is afval een grondstof geworden en is er meer biodiversiteit door minder emissies.

Sub-doelen Circulaire economie en energietransitie

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters
De Achterhoek is energieneutraal.	Hoeveelheid energie die verbruikt wordt in de Achterhoek, die nog niet in de regio met hernieuwbare bronnen wordt opgewekt (bron is beschikbaar).
De Achterhoek is koploper gebleven in de kringloop-landbouw.	Aantal agrarische ondernemingen dat hun activiteiten koppelt aan verantwoord omgaan met bodemwaterlucht en natuurkwaliteit is opgelopen tot 80% (nu 10%).
Bedrijvenparken zijn efficiënt werkende ecosystemen en zijn zelfvoorzienend.	Aantal bedrijvenparken (ondernemingen) dat individueel en/of samen in de directe omgeving en met hun ketenpartners verantwoord omgaat met grondstoffen en afval tot een minimum beperken.
In de Achterhoek wordt circulair omgegaan met vastgoed en infrastructuur.	Aantal gebouwen en infrastructurele projecten dat circulair ontwikkeld, gebruikt en hergebruikt wordt.

Aanpak voor 2022

Energietransitie

De Achterhoek heeft de ambitie om in 2030 energieneutraal te zijn. Deze doelstelling is in de Regionale Energietransitie Achterhoek, RES Achterhoek vertaald in een bod, als bijdrage aan de landelijke klimaatdoelen voor grootschalige opwekking van zon- en windenergie en de ruimtelijke inpassing ervan. Onderdeel van RES is ook een regionaal warmteplan. In 2022 worden de inspanningen om te komen tot realisatie van grootschalige energieopwekking voortgezet. Er is een baanbrekende aanpak opgesteld om te komen tot versnelling in de verduurzaming van particuliere woningen. De thematafel Wonen en vastgoed richt zich op dit project. In het eerste deel van deze paragraaf is er meer over te lezen. In 2022 blijft er aandacht voor het verbreden van de energie- en klimaatopgaven naar Industrie, Mobiliteit, Landbouw en biogastransitie en de aanpalende thematafels.

Circulaire Economie

Met circulaire economie wordt beoogd grondstoffen te besparen, door zoveel mogelijk gebruik te maken van bestaande materialen en te voorkomen dat afval ontstaat. Op het gebied van circulair ondernemen zijn pilots gestart op bedrijvenparken in de Achterhoek (Doetinchem, Berkelland en Oost Gelre). Het gaat daarbij zowel om een verdieping van circulair en toekomstbestendig ondernemen, als om een versterking van de samenwerking van verschillende bedrijven om samen, collectief, meer te kunnen bereiken. De resultaten van deze pilots worden via SIKA uitgerold over de andere industrieterreinen.
De cirkelregio Achterhoek richt zich specifiek op circulair slopen en bouwen, door onder andere inventarisatie van materialen bij te slopen gebouwen en betrekken van voorhanden materialen bij nieuwbouw. Via COP's worden initiatieven opgepakt en vindt kennisoverdracht plaats. De praktijkvoorbeelden worden breed bekend gemaakt in een inspiratieboek.

Kringlooplandbouw

De afstemming tussen de projecten, die binnen de Regiodeal zijn opgepakt, leiden tot een Innovatie-en Ontwikkelagenda voor de Kringlooplandbouw. De agenda maakt onderdeel uit van de aanpak van met ministerie LNV voor de 5 experimenteergebieden, waarvan de Achterhoek er één is en is bedoeld als bouwsteen voor en brede gebiedsagenda.
De Achterhoek is aangewezen als pioniersgebied voor het Nationaal Plan Landelijk Gebied, onderdeel van NOVI. Met rijk, provincie, waterschap en regionale stakeholders worden afspraken gemaakt over de wijze waarop de regionale opgaven voor droogte, stikstof, biodiversiteit, energietransitie, kringlooplandbouw, natuurinclusiviteit en agrofood in regie gezet wordt.

Vitaal Buitengebied

Het project Toekomstbestendig Erf in de Achterhoek is gestart in vier gemeenten (Berkelland, Bronckhorst, Oude IJsselstreek en Winterswijk) en richt zich op het in gesprek komen met de bewoners van de erven in het buitengebied om samen met hen de aanzet te geven tot het realiseren van een vitaal en een toekomstgericht erf. Hiervoor wordt per gemeente een plan van aanpak opgesteld, waarbij erfadviseurs en erfbegeleiders worden ingezet. Onderdeel van dit project is ook het opstellen van een gebiedsanalyse. Hierbij wordt samengewerkt met het RIEC, die via het project Ondermijning een gebiedsanalyse opstelt voor dit specifieke thema.

Projecten Circulaire economie & energietransitie

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2021-2022 worden uitgevoerd om de doelen van de thematafel te bereiken. De projectuitvoering zal plaatsvinden in wisselende samenstelling door verschillende uitvoerders. Monitoring van alle projecten vindt plaats via Board en indien nodig de (Achterhoek) Raad. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2021 van projecten die (door)lopen of starten in de tweede helft van 2021 en/of verder.

Lopende projecten

Projectnaam	Korte omschrijving
Achterhoek Onderneemt Duurzaam (MKB-aanpak)	Middels verschillende aanpakken een versnelling aanbrengen in de energietransitie (besparing en opwekking) bij het MKB en bedrijfsleven. Dit gebeurt in samenwerking met de industriekringen d.m.v. het samen ontwikkelen van een aanpak (afgestemd op de behoeften van de branche).
Zon op erf - demonstratiefase	Dit project richt zich op de realisatie van zonneparken. Deze demonstratiefase is de fase waarin er daadwerkelijk enkele plannen gerealiseerd worden. D.m.v. communicatie en informatieverstrekking aan mogelijke vervolgdeelnemers wordt de uitrol van meerdere projecten mogelijk gemaakt.
Regionale Energie Strategie (RES)	De Achterhoek is aangewezen als één van de 30 regio's, die uitvoering geven aan het landelijk klimaatakkoord. Per 1 juni 2020 komen de RES-regio's met een concept-bod voor opwekking van grootschalige zon- en windenergie, inclusief ruimtelijke inpassing. Dit concept-bod is een gezamenlijk besluit van de colleges van B&W, Gedeputeerde Staten en dagelijks bestuur Waterschap. Per maart 2021 wordt dit concept-bod omgezet naar een RES 1.0, besluitvorming daarover vindt plaats door de gemeenteraden, provinciale staten en algemeen bestuur van het Waterschap.
Circulair en toekomstbestendig ondernemerschap	Dit project heeft tot doel om ervoor te zorgen dat kleine en middelgrote ondernemers doorpakken op het gebied van circulair en toekomstbestendig ondernemen. Het gaat zowel om een verdieping van circulair en toekomstbestendig ondernemen, als om een versterking van de samenwerking van verschillende bedrijven om samen, collectief, meer te kunnen bereiken.
Zuiverende kas	Het opzetten van een living lab bij Zone.college Doetinchem rondom een zuiverende kas, een decentraal alternatief op traditionele rioolwater zuiveren met volledig hergebruik van het afvalwater. Urine van studenten en de nabijgelegen woonwijk wordt opgevangen en gezuiverd en hergebruikt in de kas bij het Zone.College. Hierbij wordt verbinding gelegd met het onderwijs, onder andere door studenten te inspireren met de mogelijkheden van circulaire economie en het opleiden van operators.
Cirkelregio Achterhoek	Vergroten van de kennisdeling en expertise over circulariteit in de Achterhoek. In de Achterhoek is op initiatief van het bedrijfsleven de Cirkelregio Achterhoek opgericht, die de kleinschalige circulaire

	initiatieven regionaal bundelt en coördineert en die vanuit de Coöperatie Cirkelregio Achterhoek de verbindingen legt met het landelijke netwerk Cirkelstad en het provinciale Circles. Via Community of Practises worden gezamenlijk met de 17 partners regio-specifieke thema's uitgewerkt. Voorbeeld is het circulair slopen/oogsten in relatie tot materiaalhergebruik en circulaire bouwen en circulair aanbesteden.
Kunstmestvrije Achterhoek	Het verduurzamen van de mineralenkringloop en de landbouwsector in de Achterhoek. Dit doen we door de import van kunstmest te vervangen door lokaal geproduceerde meststoffen op basis van mineralen herwonnen uit varkensmest. Dit project is onderdeel van het 6e Actieprogramma Nitraatrichtlijn, waardoor het de aandacht heeft van de landelijke overheid en Europa.
Vruchtbare Kringloop (VKA)	De Achterhoekse landbouwbedrijven ontwikkelen zich door middel van kwaliteits- en studiekringen tot nationale koploper in kringlooplandbouw, daardoor zijn ze klimaatvriendelijk en zorgen ze voor schoon grond- en oppervlaktewater. De agrarische ondernemers hebben een vereniging gevormd, bestaande uit nu ruim 300 leden. De VKA is onderdeel van het agro-ecosysteem, samen met de Marke, Kunstmestvrije Achterhoek en Groene kennisleerwerkplaats.
Innovatiecentrum de Marke	De Achterhoek ontwikkelt zich tot nationale koploper in innovatie en kennisontwikkeling op de terreinen kringlooplandbouw, natuurinclusieve landbouw en precisielandbouw. Die koploperpositie dankt de Achterhoek aan een effectief open innovatiesysteem waarin boeren, bedrijfsleven, kennisinstellingen, onderwijs, ketenpartijen en overheden samen grenzen verleggen. De Marke is spil, kenniscentrum en innovatiehub in dit innovatie-eco-agrosysteem.
Zonvarken	Het doel van het project is een innovatief coöperatief model te ontwikkelen en een eerste pilot uit te voeren met dertien bedrijven waarbij deze bedrijven maximaal 50 zeugen zullen houden op een wijze die maximaal aansluit bij hun natuurlijke leefomgeving. Het effect zal dan zijn dat het vlees van kwalitatief hoger niveau is, dat varkensboeren een kleinschalig alternatief kan worden geboden, met een reëel verdienmodel en dat inhoud wordt gegeven aan kringlooplandbouw voor varkensbedrijven.
Groene leerkenniswerkplaats (GLKWP)	De Achterhoek is aangewezen als agro-innovatieregio voor kringlooplandbouw. Het agro-onderwijs wil daar volledig op aansluiten door een sterke samenwerking met de innovatieve agrosector. Om ook praktijk-rijk te kunnen leren moet het onderwijs veel meer plaatsvinden buiten het schoolgebouw. De hybride leervormen en toekomstbestendig onderwijs worden vormgegeven in de samenwerking tussen de onderwijsinstelling en een groot aantal bedrijven. Waaronder de 300 boeren en loonwerkers verenigd in de VKA en de Marke, toeleveranciers waaronder ForFarmers en afnemers waaronder Friesland Campina. Hierbij is maximaal synergie gezocht met andere lopende projecten en samenwerkingsvormen.
Werken aan toekomstgerichte erven in de Achterhoek	Het programma richt zich op het in gesprek komen met de bewoners van de erven in het buitengebied, samen met hen de aanzet te geven tot het realiseren van een toekomstgericht erf en daarmee een vitaal buitengebied.
Duurzame Eiwitproductie Achterhoek	Het project richt op het ontwikkelen van een nieuwe, innovatieve methode voor het op industriële schaal telen van meelwormen als duurzame bron van eiwit en vet. Deze wordt als concept ontwikkeld in de bestaande voormalige, leegstaande varkensstal.
Biogas en waterstof in Bronckhorst	Dit project richt zich op de reductie van CO2 emissie en verduurzaming van woningen en industrie in Steenderen. Men gaat biogas- en biowaterstofproductie inzetten als (bio)hythaan voor vergroening van het aardgasnet.
Biobased Kennisontwikkelcentrum Innovatieregio Achterhoek	Verkenning uitvoeren als voorbereiding op een go/no go besluit over het realiseren van een biobased kennis- en ontwikkelcentrum voor de innovatieregio Achterhoek (BKIA) waarin regionale biobased bedrijven,

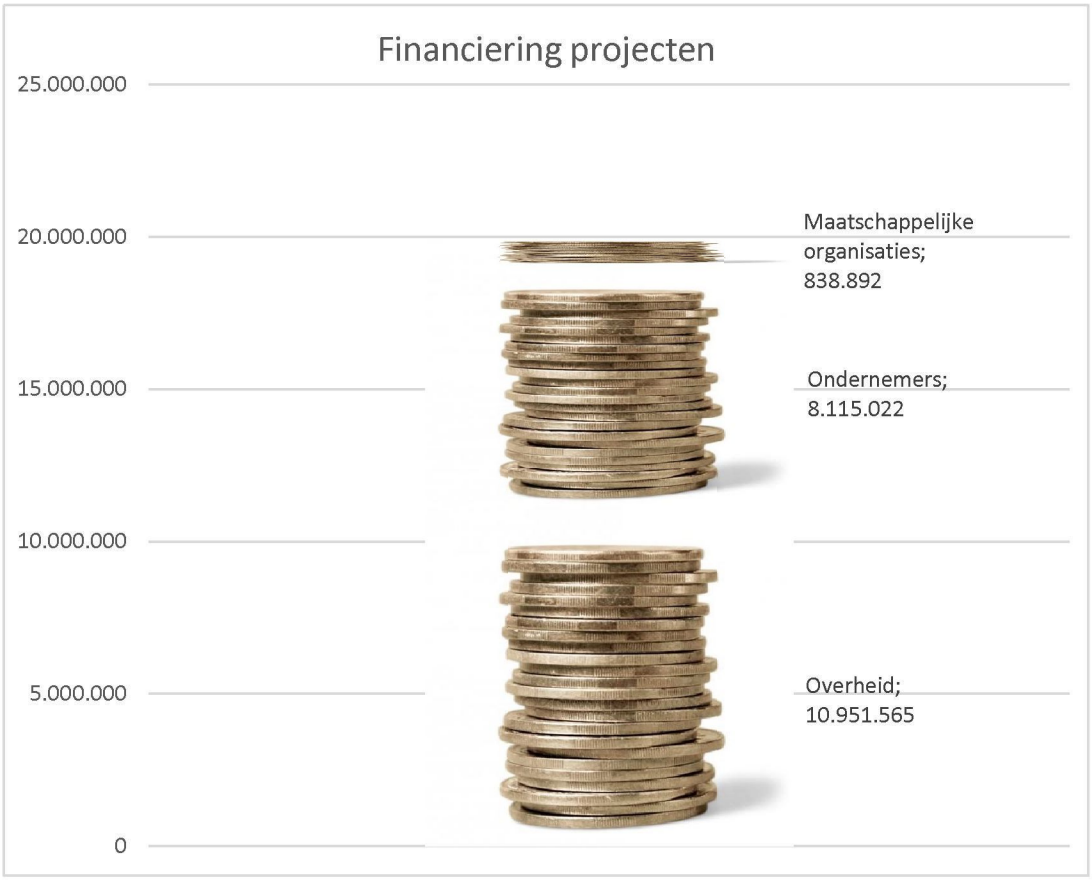
	investeerders en regionale kennis- en onderwijsinstellingen participeren met ondersteuning van diverse overheden zoals ministerie, provincie, gemeenten en regio. Focus ligt op nieuwe initiatieven waarbij agrarische bedrijven met lokale (MKB) bedrijven uit de maak- en procesindustrie samenwerken in de ontwikkeling en productie van hoogwaardige biobased producten.

Projecten in ontwikkeling

Projectnaam	Korte omschrijving
Duurzame onkruidbestrijding ruwvoer	Verduurzamen van de landbouw en stimuleren van biodiversiteit. Met de wensen vanuit de maatschappij en de boeren gaan we samen met het MKB en studenten in de Achterhoek werken aan een oplossing voor een duurzame methode voor de bestrijding van probleemonkruiden (voornamelijk ridderzuring) in (kruidenrijk) grasland.
Onderzoek naar Eco Accu Storage Packs als congestive oplosser	Dit project is een onderzoek naar het functioneren en de betrouwbaarheid van gerecirculeerde lood-zuur accu's, de Eco Accu Storage Packs, in de praktijk. Dit moet onder praktijkomstandigheden onderzocht worden omdat de belasting door de combinatie van frequentie in combinatie met intensiteit van laden en ontladen in de praktijk grote invloed kan hebben op de werking van de accu's.

Financiering lopende projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	10.951.565	838.892	8.115.022	19.905.479

3.3 Gezondste Regio

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Visie 2030

De gezondheidszorg in de Achterhoek is van hoog niveau. Maar om voorbereid te zijn op de toekomst, waarbij er meer ouderen zijn en minder personeel, zullen we nog iets anders moeten doen. We richten ons op vernieuwing en verbetering binnen zorg en welzijn zodat de gezondheid van de Achterhoekse inwoners kan toenemen. We werken hiervoor aan een integrale agenda met doelen voor de lange termijn. We hanteren twee pijlers: preventie en zorginnovatie. Door te investeren in preventie kunnen we een groot aantal ziektes voorkomen, waardoor minder ingrijpen nodig is. Door een gezonde leefstijl (gezonde voeding, niet roken, matig met alcohol en voldoende bewegen) in het dagelijks leven te integreren, zal op de lange termijn minder zorg (ingrepen, medicijnen, hulpmiddelen) nodig zijn. Daarnaast biedt zorginnovatie de mogelijkheid voor slimme oplossingen zodat alle inwoners van de Achterhoek goede zorg kunnen blijven ontvangen, ook in 2030. Denk aan zorg op afstand via computer of tablet en de ontwikkeling van een digitale, veilige en persoonlijke gezondheidsomgeving.

Wat willen we bereiken?

Er heeft in 2030 een verschuiving plaatsgevonden naar slimmere zorg en het voorkomen van ziekten. Het zogenoemde 'prevent model' geeft aan hoe preventie op alle groepen binnen de samenleving kan worden toegepast en welke resultaten behaald kunnen worden. We zetten in op de filosofie van 'positieve gezondheid', met andere woorden het vermogen van mensen zich aan te passen en zelf regie te voeren in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. De 'gezondheidspiramide' geeft een nieuwe visie op de organisatie rondom gezondheid en zorg. Het vertrekpunt is voorkomen dat mensen ziek worden en zorg nodig hebben. Door op alle niveaus te investeren in leefstijl, preventie, gezondheid en gedrag kan een groot deel van de ziekte- en behandelkosten vermeden worden. Extra aandacht gaat daarbij uit naar mensen met de grootste gezondheidsachterstand, zoals de groep met een lage sociaaleconomische status. Door het stimuleren van een gezonde leefstijl hopen we het ziekteverzuim terug te dringen en daarmee de arbeidsparticipatie te verhogen.

Hoe gaan we dat doen?

We werken aan verbindingen tussen het zorgen voor de gevolgen van een aandoening (care), het genezen van een aandoening (cure) en het voorkomen van een aandoening (preventie), zodat een integrale aanpak ontstaat. Hierbij investeren we in de samenwerking tussen partijen en aanbieders die op verschillende plaatsen in de keten werken. Op deze wijze is het mogelijk kennis en middelen richting preventie te verschuiven. De projecten die er komen, worden getoetst op hun bijdrage aan een gezonde leefstijl, vitale gemeenschappen en het slim begeleiden van gezondheidsproblemen. Een mooi voorbeeld is Achterhoek in Beweging, een programma dat nauw aansluit bij de doelstelling van de thematafel. Het verzamelen en analyseren van data over leefstijl, gedrag en gezondheid van de bevolking zijn belangrijk, zodat we weten waar we staan en waaraan we moeten werken.

Te bereiken maatschappelijk effect

Er heeft in 2030 een verschuiving plaatsgevonden naar slimmere zorg en het voorkomen van ziekten.

Sub-doelen Gezondste Regio

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters
De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie.	Gezonde leefstijl: 95% van de jeugd heeft in 2025 een gezonde leefstijl 72% van de Achterhoekers beweegt in 2025 voldoende (2016: 66,7 %).
Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid.	Zelfredzaamheid en sociale omgeving: 94% van de Achterhoekers voelt zich in 2025 verbonden met anderen.
Er is een stimulerend, bereikbaar en betaalbaar netwerk van gezondheids- en ondersteunings-diensten beschikbaar voor de Achterhoeker.	Chronisch zieken die gebruik maken van zorg op afstand gebruiken 30% minder medische zorg en ervaren meer regie over hun eigen gezondheid. Het ziekteverzuim ligt in de Achterhoek lager dan bij soortgelijke bedrijven elders.

Aanpak voor 2022

Om de drie subdoelen te gaan bereiken gaan we de volgende stappen in 2022 zetten:

Stimuleren van vitaliteit bij werknemers

In 2021 is het project Fit Veur Altied van start gegaan. Via netwerkbijeenkomsten stimuleren en versterken HRM managers en directies van organisaties elkaar om aandacht te hebben voor vitaliteit van hun medewerkers. Daarnaast is er een toolbox ontwikkeld waar organisaties mee aan de slag kunnen. Via Fit Veur Altied komen (bestaande) oplossingen uit de Achterhoek samen die het belang van gezondheid, fitheid en werkgeluk binnen organisaties benadrukken en samenwerkingen stimuleren. Deze oplossingen zijn allemaal sport- en beweging gerelateerd en zullen bijdragen aan de vorming van een nieuw regionaal ecosysteem. Dit zal de Achterhoek versterken als een prachtige plek voor wonen, werk en leven.

Achterhoek Gezond

In 2021 wordt de acceleratiefase van Achterhoek Gezond doorlopen. Met als einddoel een meerjarig plan dat focust op gezondheid, innovatie en preventie waarin partijen in de Achterhoek anders organiseren, financieren en monitoren. Achterhoek Gezond is gebaseerd op de het Preventie Akkoord Achterhoek en de gezamenlijke visie op zorg en gezondheid 'Samen langer gelukkig en gezond leven in de Achterhoek'.
Achterhoek Gezond (het Kavelmodel) zet in op het duurzaam verbeteren van de gezondheid van inwoners in de Achterhoek. Daarbij wordt de organisatie, financiering en monitoring van de zorg anders ingericht. Namelijk op meer maatwerk en behoud van gezondheid. Passend bij het credo: 'Voorkomen is beter dan genezen'. Het Kavelplan is een meerjarenplan, waarbij verschillende domeinen van zorg en gezondheid worden aangepakt. Daarmee komt meer focus op gezondheid.

Projecten Gezondste Regio

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2021-2022 worden uitgevoerd om de doelen van de thematafel te bereiken. De projectuitvoering zal plaatsvinden in wisselende samenstelling door verschillende uitvoerders. Monitoring van alle projecten vindt plaats via Board en indien nodig de (Achterhoek) Raad. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2021 van projecten die (door)lopen of starten in de tweede helft van 2021 en/of verder.

Lopende projecten

Projectnaam	Korte omschrijving
Achterhoek Monitor thema Gezondste Regio	Data en informatie verzamelen en analyseren vanuit het sociaal domein, cure en care zodat er inzicht komt in de gezondheid en zorg van de hele populatie van de Achterhoek en dat er programmasturing kan plaats vinden. Enkele hoofdindicatoren worden opgenomen in de Achterhoek Monitor die in voorbereiding is.

Achterhoek Rookvrij	Voorkomen van (mee)roken en stimuleren van het stoppen van roken. Onder meer door het opzetten van een communicatiecampagne en het ontwikkelen van een hulpmiddel die jongeren stimuleert om niet te gaan roken.
Preventie Akkoord Achterhoek	Een Achterhoeks Preventie akkoord waar resultaatafspraken in staan waarop de ondertekenaars aanspreekbaar zijn. Als leidraad is het Nationaal Preventie Akkoord gebruikt met aanvullend de Achterhoekse thema's schulden aanpak, meedoen en weerbaarheid. Het Achterhoekse Preventie Akkoord sluit nauw aan bij het vernieuwde Achterhoekse Beweeg- en Sport Akkoord.

Projecten in ontwikkeling

Projectnaam	Korte omschrijving
Achterhoek Gezond Gemeenten	Met het aangaan van de acceleratiefase wil de Achterhoek de beweging maken van minder zorg naar meer gezondheid en preventie. Dit kan alleen als we anders organiseren, financieren en monitoren. Dit wordt vastgelegd in een Kavelplan waarin afspraken worden gemaakt over interventies, financiering en monitoring en governance.
Fit veur altied	Fit Veur Altied' brengt (bestaande) oplossingen uit de Achterhoek samen die het belang van gezondheid, fitheid en werkgeluk binnen organisaties benadrukken en samenwerkingen stimuleren. Deze oplossingen zijn allemaal sport- en beweging gerelateerd en zullen bijdragen aan de vorming van een nieuw regionaal ecosysteem. Dit zal de Achterhoek versterken als een prachtige plek voor wonen, werken en leven.

Financiering lopende projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	152.400	195.263	10.000	357.663

Programma 4

Bedrijfsvoering en rente

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Te bereiken effect
Wij willen begrotingsevenwicht binnen de bij andere programma's nagestreefde doelstellingen en met een minimale bijdrage van de gemeenten een maximaal resultaat behalen. De kosten en opbrengsten moeten elkaar, gezien de beperkte financiële armslag, zoveel mogelijk in evenwicht houden.

Prestatie-/resultaatafspraken per activiteit Regio Achterhoek

Voor de activiteiten die Regio Achterhoek uitvoert gelden de volgende afspraken voor 2022:

Activiteit	Prestatie-/resultaatafspraak
Incidentele financiering	Realiseren van begrotingsevenwicht.
Algemeen financieel beleid	• Voldoen aan wettelijke kaders (rechtmatigheid) • Continu verbeteren van de beleidscyclus • Adequate bedrijfsvoering • Uitvoeren van interne controles • Verantwoording van de uitgaven.
Treasury	Beheren van de financiële middelen.

Kosten en financiering Regio Achterhoek

Begroting Regio Achterhoek (deel 2) Programma 4: Bedrijfsvoering en rente	R 2020	B 2021 na wijziging	B 2022
Rentelasten	3.000	34.000	15.000
Bedrijfsvoering lasten	585.000	451.000	418.000
Lasten (A)	588.000	485.000	433.000
Rentebaten	31.000	34.000	15.000
Bedrijfsvoering baten	388.000	390.000	356.000
Baten derden (B)	419.000	424.000	371.000
Bijdragen gemeenten en Provincie (C)	-28.000	0	0
Saldo van baten en lasten (B-A+C)	-197.000	-61.000	-62.000
Onttrekking reserves	197.000	61.000	62.000
Storting reserves	-	-	-
Resultaat	0	0	0

Toelichting

De mutatie reserve (€ 62.000) betreft een onttrekking aan de reserve doorontwikkeling vanwege loonkosten voor maatwerkoplossingen € 57.000 (AB voorstel december 2019) vermeerdert met een onttrekking van € 5.000 aan reserve onderhoud huisvesting voor onvoorziene incidentele huisvestingskosten.

De kosten voor bedrijfsvoering betreffen de kosten voor leiding en ondersteuning en huisvesting. Van deze kosten is een bedrag van € 288.000 overhead. Voor een nadere toelichting wordt u verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering en het taakveldenoverzicht in de bijlagen.

Deel 2

Beleidsbegroting

Paragrafen

1 Paragraaf weerstands-vermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is het vermogen om (incidentele) financiële tegenvallers te kunnen opvangen om taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de beschikbare middelen om niet begrote kosten te dekken) en de risico's (waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten). Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van Regio Achterhoek.

1.1 Beleid

In de nota "reserves en voorzieningen" van december 2019 zijn kaders gegeven hoe met het vermogen van Regio Achterhoek kan en mag worden omgegaan. Door het algemeen bestuur is bepaald dat het maximaal te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen wordt vastgesteld op een vast bedrag dat in de buurt ligt van 10% van de begrote omzet (AB 18 december 2019), ofwel € 300.000. Jaarlijks wordt bij het vaststellen van de begroting een eventueel surplus van de algemene reserve bepaald. Dit surplus wordt bepaald op basis van het laatste jaar van het meerjarenbeeld rekening houdend met de effecten van reeds genomen bestuursbesluiten met financiële gevolgen voor volgende jaren.

1.2 Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het vrij besteedbaar deel van de algemene reserve vermeerderd met stille reserves en met onvoorziene posten.

	2021	2022	2023	2024	2025
Per 31 december					
Vrij besteedbaar deel alg. reserve	240.000	240.000	240.000	240.000	240.000
Stille reserves	memorie	memorie	memorie	Memorie	Memorie
Onvoorzien	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Weerstandscapaciteit	248.000	248.000	248.000	248.000	248.000

1.3 Risico's

Door middel van sessies met de medewerkers zijn de risico's bij Regio Achterhoek in kaart gebracht. Er is een inschatting gemaakt van de kans dat de gebeurtenis daadwerkelijk plaatsvindt en de (financiële) impact daarvan. De 5 meest belangrijke risico's staan hierna genoemd.

Risico	Kans	Impact (€) per jaar	Beheersmaatregelen
Inzetten van incidenteel beschikbare middelen voor projecten (bijv. krimpgelden); risico's zijn geen politieke keuzes durven maken, tegenstrijdige belangen en het vinden van cofinanciering.	Hoog	Reputatieschade Geen impact in € voor Regio Achterhoek.	Nieuwe structuur met Achterhoek Raad, Board en thematafels met 3-O samenwerking.
Als gevolg van een slechtere financiële situatie bij gemeenten bestaat de kans dat Regio Achterhoek een bezuinigings-taakstelling opgelegd krijgt.	Laag	Financiële impact bij een taakstelling van 10% is € 223.000 per jaar.	Bij een bezuinigings-taakstelling zullen structureel maatregelen in gang gezet moeten worden met kans op gevolgen voor wachtgelden.
De gevolgen van de CAO onderhandelingen en premiestijgingen leiden tot hogere personeelskosten dan de door gemeenten gehanteerde systematiek voor gemeenschappelijke regelingen.	Hoog	Financiële impact bij 1% afwijking in de uitgangspunten is € 19.000 per jaar (gebaseerd op primaire begroting).	Vanaf 2018 gewijzigde uitgangspunten door alle functies op maximale anciënniteit te begroten. Hiermee kan op de korte termijn de impact worden opgevangen.
Bij eigen projecten; projecten zijn niet op tijd af of gemaakte kosten voldoen niet aan subsidievoorwaarden door bijvoorbeeld inkoopeisen of verantwoordingseisen.	Laag	Reputatieschade en evt. financiële schade. Bij afkeuring 2% van de projectkosten is het € 26.600.	Subsidievoorwaarden vooraf duidelijk in beeld hebben. Strenge interne controle op van de stukken conform eisen subsidievoorwaarden.
Risico's rondom personeel; langdurige ziekte of ontslag werknemer.	Middel	Eén zieke of boventallige medewerker kost gemiddeld € 96.000 per jaar	Continue aandacht hiervoor vanuit personeelsbeleid.

Het maximale risicobedrag inclusief structurele effecten bedraagt € 862.500. De genoemde risico's zullen niet tegelijk en ook niet in hun maximale omvang optreden. Om te bepalen welke weerstandscapaciteit benodigd is worden kans, frequentie en risicobedrag tegen elkaar afgezet. Hieruit komt een benodigde weerstandscapaciteit (€ 259.000). Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is wordt een relatie gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's (benodigde weerstandscapaciteit) en de beschikbare weerstandscapaciteit (begroting 2022 € 248.000). De relatie wordt uitgedrukt in een ratio, waarbij normaliter gestreefd zou moeten worden naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1,0 (voldoende). De ratio weerstandsvermogen bij Regio Achterhoek is € 248.000 / € 259.000 = 0,96 (matig). Voorgesteld wordt om het voordeel van de hypotheekrente in 2021 van € 15.000 toe te voegen aan het weerstandsvermogen. Dit past binnen het maximaal te reserveren bedrag (€ 300.000). Daarmee komt de ratio van het risicobedrag op 1,0 (voldoende).

Beoordelingstabel

Categorie	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2	Uitstekend
B	1,4 < x < 2	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Overige risico's

Schadeclaim Moram

De zaak Moram betreft een brand bij Moram in 's-Heerenberg in maart 2001. In 2004 heeft het dagelijks bestuur besloten dat dit aspect buiten de opschaling van de brandweertaak blijft en voor rekening van de Regio Achterhoek is. In 2006 is een hoofdprocedure John Deere-Moram gestart met een vrijwaringsprocedure richting de Regio. Deze procedure is in 2016 afgerond en hiermee krijgt de vrijwaringsprocedure tussen Regio en Moram geen vervolg. In 2008 is een tweede claim in de hoofdprocedure Bosman-Moram neergelegd bij de Regio Achterhoek. De vrijwaringsprocedure van Moram richting Regio krijgt geen vervolg (schikking in hoofdprocedure). Er loopt formeel echter nog wel steeds een procedure bij het Gerechtshof in deze zaak, waardoor de zaak op enig moment weer zou kunnen gaan leven. De verwachting dat dit gebeurt, is klein.

In januari 2021 heeft de Regio een stuitingsbrief ontvangen van de verzekeraar van John Deere. Hiermee wordt de verjaring van de (eventuele) vorderingen van John Deere en haar verzekeraars op de Regio wederom gestuit.

1.1 Financiële kengetallen

In de BBV is voorgeschreven dat in deze paragraaf een set van vijf verplichte financiële kengetallen opgenomen moet worden voorzien van een toelichting.

Kengetallen 2020-2022:	Rekening 2020	Begroting 2021 primair	Begroting 2021 bijgesteld	Begroting 2022
netto schuldquote (zie I)	-102%	-165%	-135%	-156%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-123%	-207%	-157%	-183%
Solvabiliteitsratio (zie II)	22%	26%	22%	21%
structurele exploitatieruimte (zie III)	1%	0%	0%	0%
grondexploitatie	nvt	nvt	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt	nvt

Kengetallen meerjarenbegroting:	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025
netto schuldquote (zie I)	-170%	-164%	-159%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-190%	-184%	-160%
Solvabiliteitsratio (zie II)	20%	20%	20%
structurele exploitatieruimte (zie III)	0%	0%	0%
grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

I De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende geleden weergegeven. Een negatieve schuldquote geeft aan dat er sprake is van een overschot aan middelen, dit is bij Regio Achterhoek het geval. In de bijgestelde begroting 2021 stijgt dit percentage doordat er projectopbrengsten zijn opgenomen voor projecten waarover reeds besluitvorming is geweest.

II De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin Regio Achterhoek in staat is aan haar financiële verplichting te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe gezonder het bedrijf. Dit percentage blijft redelijk constant.

III De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Dit kengetal geeft aan dat er binnen de begroting van Regio Achterhoek geen structurele vrije ruimte aanwezig is.

1.2 Conclusie weerstandsvermogen

Het geformuleerde plafond voor het weerstandsvermogen is vastgesteld op € 300.000. Het begrote vrij besteedbare deel van de algemene reserve per 31 december 2025 bedraagt € 240.000. De begrote weerstandscapaciteit per 31 december 2025 bedraagt € 248.000. Er is geen sprake van een surplus van de algemene reserve. De ratio weerstandsvermogen is matig. Met het voorstel om de hypotheekrente toe te voegen aan het weerstandsvermogen is de ratio voldoende.

2 Paragraaf financiering

In deze paragraaf geven we inzicht in het financieringsbeleid van Regio Achterhoek. In de financierings-paragraaf (ook wel treasuryparagraaf) komen achtereenvolgens aan de orde treasurybeheer en financiering.

De beleidskaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie voor Regio Achterhoek zijn vastgelegd in:

- Financiële verordening Regio Achterhoek (2021)
- Treasurystatuut Regio Achterhoek (2011)
- Nota reserves en voorzieningen Regio Achterhoek (2019)

2.1 Treasurybeheer

Het treasurybeheer is (beleids)uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige financieringsstatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's. Tot treasuryrisico's behoren renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's. Deze risico's vloeien voort uit de transacties binnen de treasuryfunctie. De wet fido en het hierop gebaseerde treasurystatuut geven de speelruimte waarbinnen de treasury-activiteiten moeten plaatsvinden. Leningen of garanties mogen alleen uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt. Met de komst van het Schatkistbankieren is het uitzetten van overtollige middelen bij financiële instellingen niet meer mogelijk.

2.1.1 Renterisico

Het renterisicobeheer heeft als doelstelling het beperken van de invloed van mogelijke rentewijzigingen op de financiële positie van de organisatie. De wet Fido geeft twee concrete richtlijnen (de renterisiconorm en de kasgeldlimiet) voor het beheersen van renterisico's.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een instrument voor de beheersing van het renterisico bij herfinanciering. Om dit risico te beperken, mag de jaarlijkse verplichte aflossing en renteherziening niet meer dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari bedragen (rente-risiconorm). Regio Achterhoek heeft geen geldleningen lopen in 2022. Derhalve is er geen renterisico.

Kasgeldlimiet

Om de rentegevoeligheid te beperken is de kasgeldlimiet ingesteld. De kasgeldlimiet stelt een maximum aan de omvang van de netto vlottende schuld (kort geld). De netto vlottende schuld mag maximaal 8,2% bedragen van het begrotingstotaal. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken. De kasgeldlimiet voor Regio Achterhoek bedraagt voor 2022 € 304.000 (8,2% * € 3.703.000). Regio Achterhoek heeft gemiddeld een overschot aan middelen (vlottende middelen > vlottende schuld) en blijft daarmee binnen de limiet.

Renteschema

		Begroting 2022
Externe rentelasten over korte en lange financiering*		15.000
Externe rentebaten		-15.000
Saldo rentelasten en rentebaten		0
Rentelasten projecten (-/-)	0	
Rentebaten projecten (+)	0	
		0
Rente over eigen vermogen		0
Rente over voorzieningen		0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		0
Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		0
Renteresultaat op taakveld Treasury		0

**Mogelijk moet Regio Achterhoek in 2022 een externe lening aantrekken voor maximaal € 6 ton. Zie nadere toelichting onder 2.2. De rentebaten van de hypotheken dekken dan deze rentelasten.*

2.1.2 Krediet- en liquiditeitenrisico's

Vanaf 10 december 2013 is het Schatkistbankieren ingevoerd en worden alle overtollige middelen aangehouden in de schatkist. Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meer toegestaan.

Onderstaande tabel geeft de liquiditeitsplanning weer:

Stand 1/1 (x € 1.000)	2022	2023	2024	2025	2026
Liquide middelen begin	26.814	26.380	25.964	25.538	25.103
Ontvangsten	2.915	2.975	3.008	3.043	3.080
Uitgaven	3.349	3.391	3.434	3.478	3.522
Liquide middelen eind	26.380	25.964	25.538	25.103	24.661

Bij het verloop van de liquiditeitsplanning is nog geen rekening gehouden met nog te nemen besluiten over de inzet van het investeringsfonds als cofinanciering voor projecten. Daarnaast is er ook geen rekening gehouden met nog te nemen besluiten over de inzet van de middelen van de RegioDeal voor projecten. In 2020 is 6 miljoen ontvangen aan RegioDeal middelen, daarom is het saldo van de liquide middelen hoog. In de begroting van het jaar 2021 was het begrootte bedrag voor begin 2022 rond de 21 miljoen. Het saldo van het investeringsfonds is per 31 december 2022 € 5.587.000.

2.2 Financiering

De aanwezig activa worden eerst met eigen vermogen (algemene en bestemmingsreserves) en vervolgens met vreemd vermogen (voorzieningen en langlopende schulden) gefinancierd. Regio Achterhoek heeft momenteel geen geldleningen aangetrokken.

In navolgende tabel wordt het jaarlijkse financieringstekort c.q. -overschot op de bestaande vaste activa en passiva geschetst.

Stand 1/1 (x € 1.000)	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026
Investeringen (bestaand)	0	0	0	0	0
Ambtenarenhypotheken	616	607	598	591	585
Lening project LEADER Achterhoek	300	300	-	-	-
Vervangingsinvesteringen (MJR)	-	-	-	-	-
Nieuw beleid	-	-	-	-	-
Te financieren activa (A)	916	907	598	591	585
Reserves	6.401	5.954	5.583	5.476	5.368
Voorzieningen	37	20	-	-	-
Geldleningen	-	-	-	-	-
Financieringsmiddelen (B)	6.438	5.974	5.583	5.476	5.368
Financieringstekort (A-B)					
Financieringsoverschot (B-A)	5.522	5.067	4.985	4.885	4.783

Uit de tabel blijkt voor de komende jaren dat de activa grotendeels uit ambtenarenhypotheken bestaat. Vanaf januari 2009 zijn geen nieuwe ambtenarenhypotheken meer mogelijk, bestaande hypotheken lopen wel door tot het einde van de contractduur. De substantiële middelen in de reserves omvatten voornamelijk het investeringsfonds. Deze middelen zullen met name worden gebruikt als cofinanciering voor projecten uit de Regio Deal.

De maximale omvang van de aan te trekken geldleningen is bepaald op € 6 miljoen, wat is gebaseerd op het totaal van uitstaande hypotheken op dat moment, tegen een rentepercentage van maximaal 4% (bestuurs-besluit van 11 november 2002). De aantrekking van geldleningen is gerelateerd aan de uitstaande personeelshypotheken, omdat de personeelshypotheken niet direct contant kunnen worden gemaakt. De financiering geschiedt namelijk nu nog door middel van interne financiering. Als zicht is op de inzet van de middelen van het investeringsfonds ontstaat een maximale financieringsbehoefte van € 6 ton (stand hypotheken per 1-1-2022 € 616.000).

2.3 Conclusie

Uit de voorgaande paragrafen blijkt dat Regio Achterhoek bij ongewijzigde voortzetting van het (financierings-) beleid geen risico loopt. Door de vele aflossingen op hypotheken de afgelopen jaren, wordt het eventueel te financieren bedrag steeds lager (per 1-1-2022 maximaal € 6 ton).

3 Paragraaf bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rondom de bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren. Hierbij staat het belang van een rechtmatig, doelmatig en doeltreffend beleid en beheer voorop. De organisatie is voortdurend in verandering door de dynamiek in het openbaar bestuur en de ontwikkelingen in de samenleving. Dat vraagt een organisatie die daarmee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. Het Algemeen Bestuur heeft een hierbij een kaderstellende en controlerende taak.

3.1 Wat doen we daarvoor?

Planning & control en administratie

De financiële werkzaamheden bestaan uit het opstellen en bewaken van de begroting, de jaarrekening, rapportages, interne controle, verordeningen, externe contacten, inbreng van financiële expertise bij projecten en het voeren van de financiële administratie. In 2020/2021 is een nieuw systeem aangeschaft voor de monitoring van projecten en de financiële administratie. Ook in 2022 vormt monitoring van projecten per thema een belangrijk item en wordt aandacht besteed aan het coördineren en zichtbaar maken van projecten.

Personeelszaken en automatisering

Voor de salarisadministratie en personeelsbeleid is een contract afgesloten met gemeente Doetinchem. Voor de automatisering is eveneens een contract afgesloten met gemeente Doetinchem voor het gebruik van netwerkfaciliteiten, ondersteuning en voor de basis hardware (computer inclusief toebehoren). De kosten voor speciale software (financieel pakket, etc.) komen voor rekening van Regio Achterhoek.

Secretariaat

Het secretariaat verzorgt de correspondentie en agendabeheer voor het bestuur, de secretaris en de programmaonderdelen. In de huidige samenstelling is continu bezetting gerealiseerd.

Archief

De archiefwerkzaamheden bestaan uit het duurzaam bewaren, ontsluiten en beschikbaar stellen van archiefstukken. De digitalisering van archieven is een belangrijk aandachtspunt.

3.2 Wat mag het kosten?

Volgens de richtlijnen in de financiële verordening worden onderstaande kosten in de paragraaf opgenomen.

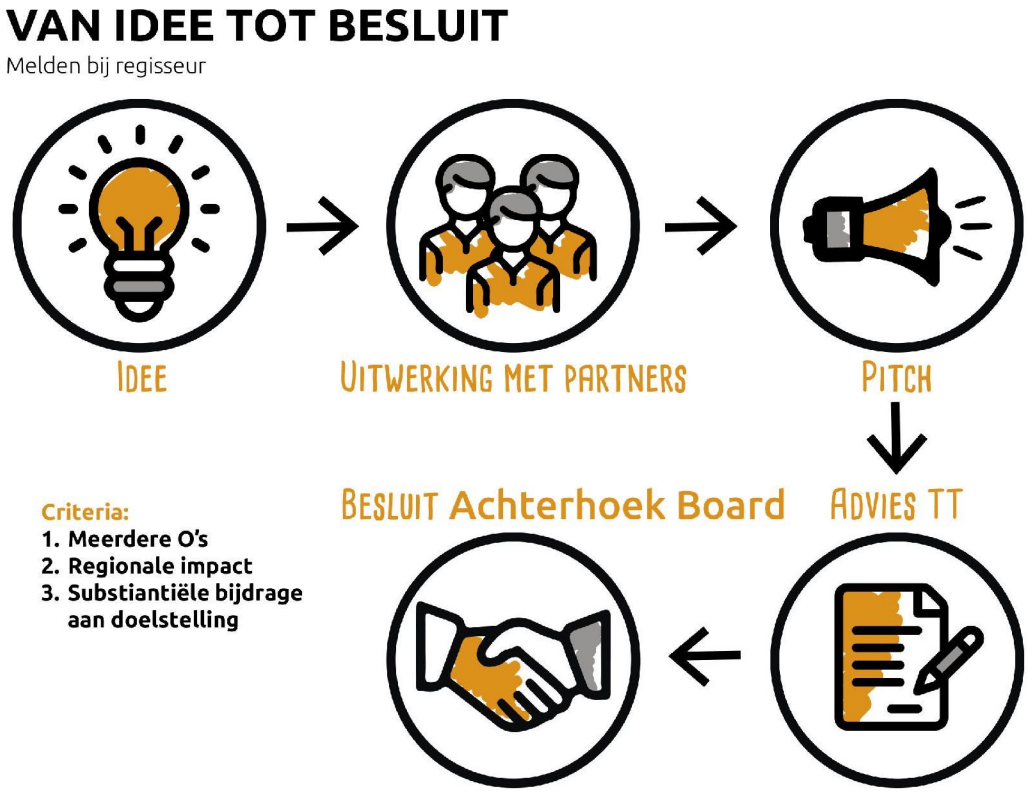
	Begroting 2021 (gewijzigd)	Begroting 2022
Inhuur derden	25.000	28.000
Huisvestingskosten	50.637	49.180
Automatiseringskosten	47.000	52.000
Budgetten voor bestuur (incl. bijeenkomsten colleges en raden)	14.500	14.500
Accountantskosten	13.000	13.000

Voor de omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand en de loonkosten wordt verwezen naar het formatieplan in de bijlagen.

4 Paragraaf subsidies

1.2 Subsidiemogelijkheden voor projecten

Voor projecten die in de Achterhoek worden uitgevoerd bestaan er verschillende subsidiestromen bij verschillende organisaties. In deze paragraaf wordt ter informatie aangegeven welke mogelijkheden er zoal worden gebruikt voor subsidies. Afhankelijk van de soort subsidie die er wordt aangevraagd voor een project zal er een bijpassende route worden doorlopen voor toekenning van de subsidie. Projectideeën kunnen via de thematafels worden aangedragen.

Verloop projectvoorstel

Op het moment dat een projectidee ontstaat wordt dat via een thematafel begeleid tot een volwaardig projectvoorstel met ook een financieringsvoorstel. Hierin is opgenomen welke bijdragen de partners (3 O's) voor hun rekening nemen en voor welk deel een subsidiebijdrage wordt gevraagd. De thematafel leidt het projectvoorstel door naar de Board. Voor de cofinanciering van de overheid zijn er verschillende fondsen/subsidies. De projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling met wisselende projectrekkers die de kosten via hun eigen begroting/jaarrekening verantwoorden. Dus niet alle uitgaven zullen via de begroting/jaarrekening van Regio Achterhoek lopen. Projecten worden gemonitord op hun bijdrage aan de gewenste doelen en op de bijdragen door de 3 O's.

In deze paragraaf worden de verschillende subsidiestromen nader toegelicht. De projecten zelf worden benoemd in de programma's Smart Economy en Smart Living per thema.

1.2.1 Gebiedsopgave Provincie Gelderland

De provincie heeft middelen beschikbaar gesteld voor vijf gebiedsopgaven, waaronder de Achterhoek. Vanuit de vorige coalitieperiode (2015-2019) is nog 5 ton beschikbaar en in 2020 heeft PS besloten circa 9,5 miljoen beschikbaar te stellen. Deze middelen worden de komende jaren toegekend aan projecten. Ook is vanuit het programma slimme bereikbaarheid € 575.000 beschikbaar gesteld voor de Achterhoek.

De middelen vanuit de Gebiedsopgave zijn gekoppeld aan de RegioDeal en worden ingezet als cofinanciering voor projecten. Projecten komen vanuit het veld. De projecten worden inhoudelijk en financieel kortgesloten met de thematafel en de provincie en voorgelegd aan de Board. Regio Achterhoek beschikt de projecten door aan de aanvrager.

1.2.2 Investeringsfonds

Het investeringsfonds is gevuld met beschikbare incidentele middelen per 1 juli 2018. Van het investeringsfonds wordt jaarlijks € 250.000 ingezet als werkbudget voor de Board en de thematafels. Daarnaast is € 100.000 beschikbaar als jaarlijks budget voor initiatieven vanuit de maatschappij en voor bijeenkomsten. De overige middelen worden ingezet voor projecten. De middelen worden onder meer ingezet als cofinanciering voor projecten in de RegioDeal. Inzet van het investeringsfonds loopt via de begroting van Regio Achterhoek.

Investeringsfonds

Verwachte ontwikkeling investeringsfonds 2022-2025:	2022	2023	2024	2025
Stand 1 januari	5.972.000	5.587.000	5.262.000	5.184.000
bij: toevoeging € 1 p.i. deel provincie en deel Regio)	272.000	272.000	272.000	272.000
af: kosten Board (jaarlijks vast te stellen werkbudget)	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
af: kosten thematafels (jaarlijks vast te stellen werkbudgetten)	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000
af: kosten initiatieven (jaarlijks vast te stellen werkbudget)	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
af: projecten (waarover besluitvorming is geweest)	-307.000	-247.000	0	0
Stand 31 december	5.587.000	5.262.000	5.184.000	5.106.000

1.2.3 RegioDeal

De RegioDeal is een Rijksbijdrage van € 20 miljoen. Het is een decentralisatie-uitkering. De looptijd van de RegioDeal is 2019-2022. Medio 2019 heeft de regio met het Rijk de RegioDeal gesloten, waarin op programmaniveau afspraken zijn gemaakt. De middelen uit de RegioDeal worden besteed aan concrete projecten die passen binnen de programmalijnen in de RegioDeal Achterhoek. Projecten worden inhoudelijk getoetst aan een beoordelingsmatrix waarin een aantal criteria is opgenomen waaraan projecten moeten voldoen en die het mogelijk maken om een prioritering aan te geven. De Achterhoek Board toetst daarmee ook of de projecten passen binnen de ambitie van de Achterhoek Visie 2030. Bij een positief besluit wordt een beschikking afgegeven door Regio Achterhoek.

1.2.4 Interreg

Het INTERREG programma 2014-2020 is afgelopen, vanuit Regio Achterhoek deden we mee aan twee projecten: Spreek je buurtaal en MINT. Voor de nieuwe INTERREG periode kunnen nieuwe projecten worden ingediend. De zeven gemeentelijke Duitslandcoördinatoren hebben hierin een belangrijke rol. Zij acteren tussen de Euregio en de thematafels om zo te komen tot nieuwe projecten die we in willen dienen. Op dit moment is nog niet concreet of en zo ja welke projecten dat zullen zijn.

1.2.5 LEADER (pop-gelden)

LEADER Achterhoek stelt subsidie beschikbaar voor lokale initiatieven en goede ideeën die de leefbaarheid op het platteland verbeteren. LEADER Achterhoek is bestemd voor de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, buitengebied Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk. De Achterhoek heeft voor de jaren 2015-2022 de LEADER-status gekregen. Regio Achterhoek is eindverantwoordelijk voor de besteding van de LEADER-gelden. Hiervoor is een LEADER-coördinator aangesteld. Totaal is er een budget beschikbaar van € 6 miljoen voor projecten. Om voor subsidie in aanmerking te komen is een eigen bijdrage van 50% nodig. De

aanvragen worden beoordeeld door de LAG en de provincie. Bij een positief besluit wordt een beschikking afgegeven door de provincie.

De projecten voor LEADER zijn niet rechtstreeks aan één thematafel te koppelen en daarom wordt in deze paragraaf een overzicht weergegeven van de lopende projecten. Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2021. Er worden voorbereidingen getroffen om ook voor de volgende periode de LEADER status te krijgen.

Lopende Projecten

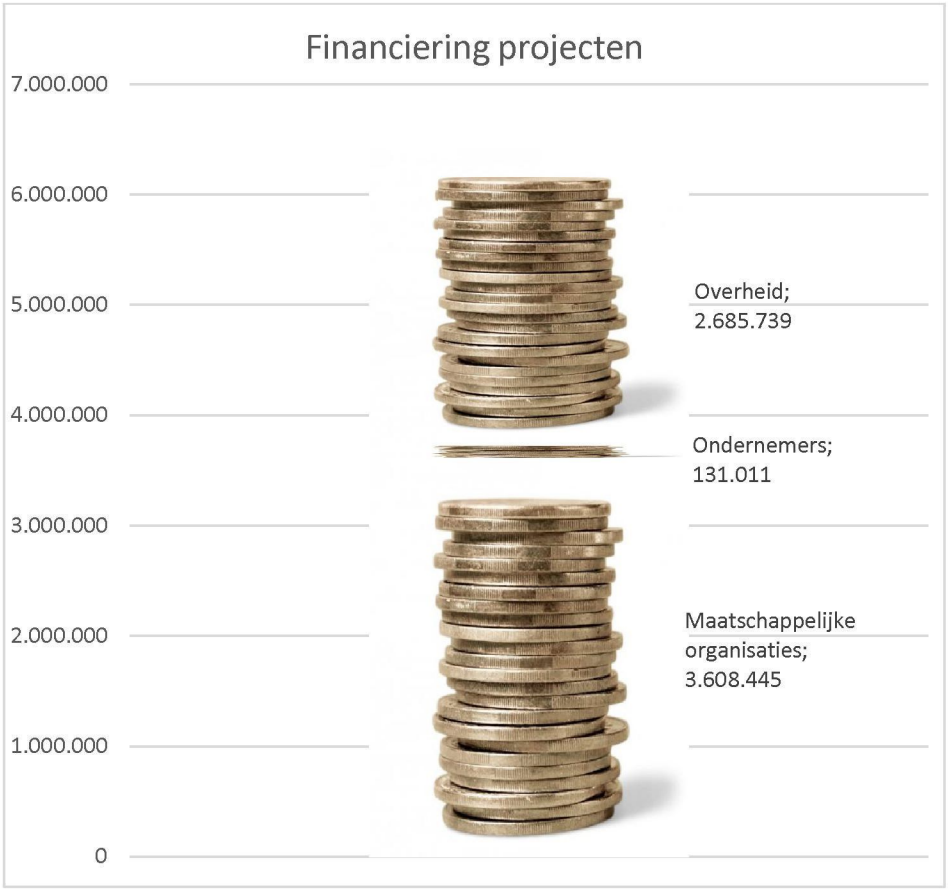
Projectnaam	Korte omschrijving
Realisatie uitloopgebied Gaanderen (buur maakt natuur)	De stichting Buur maakt Natuur heeft als doel om met behulp van donaties van derden grond aan te kopen (5,7 ha) en in te richten als natuur in de gemeente Doetinchem (de Wehlse Broeklanden en Gaanderen). Er worden een faunapassage en maaipad aangelegd en een tarweakker doorgezaaid.
Contact op Wielen	Seniorenontmoetingspunt Doetinchem gaat voor het project 'Kom er eens uit' elektrische wagens aanschaffen om kwetsbare ouderen uit het buitengebied zelfstandiger te maken zodat ze op den duur het reguliere openbaar vervoer durven te gebruiken.
Het Liefdespad	Er wordt een route gerealiseerd die verschillende toeristische belevingen in Ruurlo met elkaar verbindt.
De Kei Steenderen	De voormalige Joannesschool wordt aangepast zodat het geschikt is als activiteitencentrum voor Steenderen en omliggende dorpen.
Natuurpark Kronenkamp	In de voormalige rioolwaterzuivering in Neede wordt een natuurpark gerealiseerd. In het natuurpark wordt een multifunctioneel ontmoetings- en educatiecentrum ingericht.
Start-up community Achterhoek	Er wordt een online community in de Achterhoek opgezet met als doel jongeren in de leeftijd van 16-26 jaar te bewegen tot ondernemerschap.
Achterhoek ark voor hoogstamfruit	Dit project heeft als doel het behouden van bestaande collectieboomgaarden, het stimuleren van de aanleg van nieuwe boomgaarden en kennis verspreiden.
Leefsamen Achterhoek	In de zeven Achterhoekse gemeenten krijgen ouderen de mogelijkheid om langer zelfstandig en veilig thuis te kunnen wonen door middel van 'slimme sensoren' in geval van een calamiteit.
Raken met smaken	In het Cultuur en Erfgoedpact Achterhoek werken negen gemeenten samen aan de identiteit en vitaliteit van de regio. In de oogstmaand september 2019 startte Raken met Smaken met een bijzonder foodevent in het Ouhrlokaal (DRU Industriepark, Ulft). Verder gaat de Farm Food Family op tour door de Achterhoek.
Pakt An Pakt Door	Hoofddoel van de stichting Pak An is om op Achterhoekse wijze goede ideeën van de grond te krijgen en te ondersteunen die bijdragen aan de toekomst en leefbaarheid van de Achterhoek. Aan Pak An is een LEADER bijdrage toegekend wat nodig is om het huidige succes van het initiatief te continueren en op professionelere wijze meer nieuwe ideeën in de Achterhoek te ondersteunen, zoals extra arbeidskracht en investeren in ICT.
Verbouw de Loods	De Loods in Barlo (gemeente Aalten) wordt verbouwd en gaat dienen als een ontmoetingsplek, voornamelijk gericht op jongeren.
Belevingsboerderij de Ahof	Op het terrein van de Ahof wordt gezamenlijk een kapschuur gebouwd en aangelegd ten gunste van de vele activiteiten die op het terrein plaatsvinden.
VVV inspiratiepunt Groenlo	Dit project behelst de realisatie van een eigentijds VVV Inspiratiepunt in Groenlo. Het inspiratiepunt vertelt het verhaal van de streek en de Achterhoek op een interactieve en inspiratievolle manier.
Kerkenpaden fase 8	Project kerkenpaden omvat de grondaankoop en aanleg van een fiets- en wandelpad met een groenstructuur langs de Keizersbeek, en ook de aanleg van een ontbrekende schakel in Harreveld.
Stadsboerin	Stadsboerin Doetinchem is een initiatief dat heeft geleid tot de opzet van een stichting die wordt ondersteund door vrijwilligers. De missie van de (non-profit) stichting is om meer verbinding met natuur, de herkomst van eten en tussen mensen tot stand te brengen.
De Goed Gevulde Spaarvarkens	In project de Goed Gevulde Spaarvarkens upcyclen de varkens van Inge

	Vleemingh lokale reststromen als oud brood, fruit met een plekje, kaaswei en bierborstel tot (h)eerlijk STREEKvlees: van broodkorst tot rookworst, alles uit de Heerlijckheid Achterhoek. Dankzij LEADER kon de onderneming een grote stap maken richting een 100% circulaire varkenshouderij.
Dinxperience	DinXperience wil een nieuw hoofdstuk schrijven over onze gezamenlijke collectieve herinnering van WO2. DinXperience is een driedaagse belevenistocht van anderhalve kilometer over en langs de nationale grens van Duitsland en Nederland.
Vincentiushuus	Vincentius Groenlo zet zich ervoor in om de slogan "ieder mens telt" waar te maken in de regio en om ook dat één van de onderdelen te laten zijn waar de Achterhoeker trots op mag zijn.
VVV inspiratiepunt Ulft	Dit project behelst de realisatie van een eigentijds VVV Inspiratiepunt op het DRU Industriepark in Ulft. Het inspiratiepunt vertelt het verhaal van de streek en de Achterhoek op een interactieve en inspiratievolle manier.
Miva Las Vegas	Miva Las Vegas is een project van NRPU, wat staat voor No Restrictions Party Unlimited. Het team van NRPU zet zich in voor onbeperkte toegankelijkheid van evenementen voor mindervaliden. Om evenementen zoals festivals onbeperkt mee kunnen maken, dienen voor mindervaliden op de camping of op het festival zelf alle voorzieningen en verzorging aanwezig te zijn die een aangenaam verblijf mogelijk maken.
Modern Naoberschap	Dankzij Stichting Modern Naoberschap rijdt al jaren een dorpsauto rond in Breedenbroek. Nu wil de stichting een elektrische dorpsauto aanschaffen.
VVV inspiratiepunt Winterswijk	Dit project behelst de realisatie van een eigentijds VVV Inspiratiepunt in Winterswijk dat op een interactieve en inspiratievolle manier het verhaal vertelt van de streek en de Achterhoek. De VVV is gesitueerd in het voormalige raadhuis van Winterswijk.
Mobiliteit Aalten	In de dorpskern en het buitengebied van Aalten is het Marga Klompé mobiliteitsproject voor kwetsbare ouderen en mensen met een beperking een dergelijk groot succes, dat er behoefte kwam aan nieuwe vervoersmiddelen. Het mobiliteitsproject stimuleert het zelfstandig wonen, bevordert de zelfredzaamheid en helpt eenzaamheid te voorkomen. De nieuwe vervoersmiddelen moesten voldoen aan robuustere eisen. Gekozen werd voor een electrocar en een electrische auto.
De klompenmakers	In Keijenborg wordt het huidige aanbod op het gebied van klompen op creatieve wijze verbonden zodat het toerisme in de Achterhoek een kwaliteitsimpuls krijgt.
Silo art tour	Op meerdere locaties wordt een street-art kunstenaar ingeschakeld die een werk aanbrengt op een in het oog springende plek en op een aan de agrarische sector gerelateerde locatie. Per Achterhoekse gemeente wordt één locatie geselecteerd. De werken vertellen iets over de geschiedenis en de mensen van de desbetreffende plek of omgeving en vormen als openbare-ruimte-collectie een etalage voor de streek-identiteit.
Trots op regionaal vakmanschap	Jaarlijks vinden de Horeca Talentendagen plaats in het DRU Industriepark in Ulft. Het is een tweedaags evenement van de Stichting Horecatalent Achterhoek en een begrip in horeca en horecaonderwijs in de Achterhoek. In nauwe samenwerking met het onderwijs wordt via wedstrijden, demonstraties en presentaties gewerkt aan vakmanschap bij de jonge generaties koks en bediening. Met het project 'Trots op regionaal vakmanschap: duurzame gastvrijheid in de Achterhoek' wil de Stichting Horecatalent Achterhoek een volgende fase in.
Boeren 2.0	Met het project 'Boeren 2.0: Het nieuwe Achterhoekse landbouwsysteem' worden een nieuw Achterhoeks teelsysteem, nieuwe streekproducten o.b.v. nieuwe, lokaal geproduceerde, plantaardige streekproducten ontwikkelt en wordt deze kennis verspreid.
Kruidentuin Mallum	De Kruidenhof in Mallum wordt vernieuwd door het verbeteren en verduurzamen van tuin en bezoekerscentrum, maar ook door het verbreden en verdiepen van het jaarlijkse programma op het gebied van groen, natuur, kunst, cultuur, educatie en informatie. Het is de bedoeling de kennis op het gebied van kruiden als bestanddeel van verantwoorde voeding veel meer te benutten.
Kaasmakerij Ruimzicht	Er wordt een nieuwe, unieke kaasmakerij met educatiecentrum gerealiseerd.

	Om dit project te realiseren worden in de voorbereidingsfase ontwerp- en bouwkundige tekeningen gemaakt. Dit project is een voorbeeld voor boeren die graag een omslag willen maken naar natuurinclusieve landbouw.
Smash Neede	KNLTB ontwikkelt samen met verenigingen waaronder SMASH Neede rolstoeltennis om mensen te laten genieten van tennissport.

Financiering lopende projecten LEADER

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	2.685.739	3.608.445	131.011	6.425.195

Deel 3

Financiële begroting

1. OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA

Programma		Rekening 2020	Begroting 2021 na wijz.	Begroting 2022
Smart Governance		3.999.000	4.192.000	3.270.000
Bedrijfsvoering en rente		588.000	485.000	433.000
TOTAAL LASTEN	A	4.587.000	4.677.000	3.703.000
Smart Governance		2.536.000	1.465.000	644.000
Bedrijfsvoering en rente		419.000	424.000	371.000
TOTAAL BATEN (exclusief bijdrage gemeenten)	B	2.955.000	1.889.000	1.015.000
Smart Governance		2.018.000	2.210.000	2.241.000
Bedrijfsvoering en rente		-28.000	0	0
TOTAAL BIJDRAGE GEMEENTEN EN PROVINCIE	C	1.990.000	2.210.000	2.241.000
SALDO BATEN EN LASTEN	C+B-A	358.000	-578.000	-447.000
Smart Governance		-555.000	517.000	385.000
Bedrijfsvoering en rente		197.000	61.000	62.000
TOTAAL MUTATIES RESERVES *(- = toevoeging)*		-358.000	578.000	447.000
GEREALISEERD RESULTAAT		0	0	0

2. MEERJARENRAMING 2022-2025

	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Smart Governance	3.270.000	2.855.000	2.646.000	2.685.000
Bedrijfsvoering en rente	433.000	417.000	400.000	401.000
Meerjarige aanpassingen autonome kosten				
Salarissen en sociale lasten		37.000	38.000	38.000
Prijsindex		1.000	1.000	1.000
TOTAAL LASTEN	3.703.000	3.310.000	3.085.000	3.125.000
Smart Governance	644.000	289.000	289.000	289.000
Bedrijfsvoering en rente	371.000	371.000	371.000	371.000
TOTAAL BATEN (exclusief bijdrage gemeenten)	1.015.000	660.000	660.000	660.000
Smart Governance	2.241.000	2.241.000	2.279.000	2.318.000
Bedrijfsvoering en rente	0	0	0	0
Meerjarige aanpassingen autonome kosten				
Gemeentelijke bijdrage		38.000	39.000	39.000
TOTAAL BIJDRAGE GEMEENTEN EN PROVINCIE	2.241.000	2.279.000	2.318.000	2.357.000
SALDO BATEN EN LASTEN	-447.000	-371.000	-107.000	-108.000
Smart Governance	385.000	325.000	78.000	78.000
Bedrijfsvoering en rente	62.000	46.000	29.000	30.000
TOTAAL MUTATIES RESERVES *(- = toevoeging)*	447.000	371.000	107.000	108.000
GEREALISEERD RESULTAAT	0	0	0	0

3 Toelichting op baten en lasten

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de exploitatiebegroting 2022 van Regio Achterhoek.

3.1 Algemene financiële beschouwing

3.1.1 Uitgangspunten programmabegroting 2022

Het algemeen bestuur heeft op 27 januari 2021 ingestemd met het hanteren van prijsindex uit de septembercirculaire 2020 als maximale stijging van de inwonerbijdrage 2022 (conform voorstel gemeenten voor gemeenschappelijke regelingen). Voor de begroting 2022 betekent dit een maximale stijging van de inwonerbijdrage van 1,4% ten opzichte van de begroting 2021.

	Prijsontwikkeling		Loonontwikkeling	
	2021	2022	2021	2022
- Prijsmutatie BBP (septembercirculaire 2020)	1,70%	1,40%		
- Overheidsconsumptie beloning werknemers			2,60%	1,30%
Begroting Regio (excl. nacalculatie)	1,70%	1,40%	2,60%	1,30%

De rentevergoeding over het eigen vermogen is maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op de externe rentelasten over het totaal van lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen. Regio Achterhoek heeft geen aangetrokken financieringsmiddelen. Het rentepercentage voor toevoeging aan de algemene reserve wordt dan ook voor 2022 voorlopig op 0% vastgesteld.

3.1.2 Bijdrage per inwoner begroting 2022

De Regiobegroting bevat de programma's Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Bedrijfsvoering en rente. Alleen voor het programma Smart Governance wordt een bijdrage van de gemeenten gevraagd in de organisatiekosten. Daarnaast voegen gemeenten een eventueel overschot van het jaarresultaat toe aan het investeringsfonds tot maximaal € 0,50 per inwoner (in 2022 max € 131.646). De provincie draagt eveneens bij in de organisatiekosten en doet daarnaast een bijdrage in het investeringsfonds.

	Totaal	Per inw
Bijdrage van de gemeenten 2021	1.794.129	6,83
Stijging 1,4% in verband met index gemeenschappelijke regelingen	25.118	0,08
Bijdrage van gemeenten 2022 bestaand beleid	1.819.247	6,91
Bijdrage van provincie 2022 in organisatiekosten	421.534	1,60
Bijdrage van provincie 2022 in investeringsfonds	140.424	0,53
Totaal bijdrage van provincie voor 2022 (*)	561.958	2,13

(*) De bijdrage van de provincie wordt jaarlijks geïndexeerd

3.1.3 Projectbijdrage

De besluitvorming over nieuwe projecten loopt in de nieuwe samenwerking via de Achterhoek Board en indien nodig de Achterhoek Raad. Indien er additionele middelen vanuit de gemeenten nodig zijn dan loopt de besluitvorming hierover –in principe- via het algemeen bestuur naar de gemeenteraden. Projecten worden uitgevoerd in wisselende 3O-samenstelling, met een eigen financiering en organisatorische vormgeving.

3.1.4 Meerjarenbeeld en risico's

In de meerjarenraming (financiële begroting onderdeel 2) zijn de meerjarige structurele aanpassingen op het gebied van salarissen en prijsindex doorgerekend. Over de meerjarenperiode 2022 – 2025 geeft de inwoner-bijdrage voor de gemeenten de volgende ontwikkeling te zien:

	2022	2023	2024	2025
Autonome kostenstijging	€ 0,11	€ 0,14	€ 0,15	€ 0,15
Af: stijging aantal inwoners	€ 0,01	pm	pm	pm
Af: bijdrage provincie	€ 0,02	€ 0,03	€ 0,03	€ 0,03
Totaal per inwoner gemeenten	€ 0,08	€ 0,11	€ 0,12	€ 0,12

3.1.5 Begroot bedrag onvoorzien

Het budget voor onvoorziene uitgaven is in de begroting 2022 € 8.000. Dit is opgenomen in het programma Smart Governance.

3.2 Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves en voorzieningen

De onttrekkingen aan reserves en voorzieningen zijn als volgt:

Reserve	Progr.	Kosten/opbrengsten	Mut.	Bedrag
Investeringsfonds	1	Werkbudget board/thematafels	O	- 350.000
	1	Kosten projecten	O	-307.000
	1	Investeringsfonds incl. bijdrage provincie	T	272.000
Reserve onderhoud	4	Onderhoudskosten	O	- 5.000
Reserve doorontwikkeling	4	Maatwerkkosten doorontwikkeling	O	- 57.000
	totale mutatie reserves		O	- 447.000

Voorziening	Progr.	Kosten/opbrengsten	Mut.	Bedrag
Risico wachtgelden	1	Wachtgelden	O	- 17.000
	totale mutatie voorzieningen		O	- 17.000

* Mut. : Mutatie O = Onttrekking en Mutatie T = Toevoeging

3.3 Investeringen

Voor 2022 zijn er geen vervangingsinvesteringen geraamd.

3.4 Incidentele baten en lasten

Volgens de BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten. Hieronder vallen ook de mutaties reserves. In onderstaande tabel is dit weergegeven.

	2022	2023	2024	2025
Bijdrage provincie/gemeenten in investeringsfonds	272.000	272.000	272.000	272.000
Projectopbrengsten	355.000	-	-	-
Incidentele baten totaal	627.000	272.000	272.000	272.000
Thematafels board uit investeringsfonds	-350.000	-350.000	-350.000	-350.000
Projectkosten	-662.000	-247.000	-	-
Kosten doorontwikkeling	-57.000	-41.000	-24.000	-25.000
Kosten uit reserve huisvesting	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Incidentele lasten totaal	-1.074.000	-643.000	-379.000	-380.000
Totaal per saldo	-447.000	-371.000	-107.000	-108.000

3.5 Geprognosticeerde balans

Volgens de BBV is het verplicht een geprognosticeerde balans op te nemen.

Activa per 31 december	Werkelijk 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025
Materiële vaste activa	3	-	-	-	-	-
Financiële vaste activa	1.048	916	907	598	591	585
Totaal vaste activa	1.051	916	907	598	591	585
Uiteenzettingen < 1jr	26.194	26.624	26.190	25.774	25.348	24.913
Liquide middelen	251	251	251	251	251	251
Overlopende activa	1.334	1.334	1.334	1.334	1.334	1.334
Totaal vlottende activa	27.779	28.209	27.775	27.359	26.933	26.498
Totaal activa	28.830	29.125	28.682	27.957	27.524	27.083

Passiva per 31 december	Werkelijk 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025
Eigen vermogen	6.229	6.401	5.954	5.583	5.476	5.368
Voorzieningen	78	37	20	-	-	-
Totaal vaste passiva	6.307	6.438	5.974	5.583	5.476	5.368
Vlottende schuld <1jr	787	787	787	787	787	787
Overlopende passiva	21.736	21.900	21.921	21.587	21.261	20.928
Totaal vlottende passiva	22.523	22.687	22.708	22.374	22.048	21.715
Totaal passiva	28.830	29.125	28.682	27.957	27.524	27.083

Bijlagen

Formatieplan

Onderdeel	Functienaam	fte formatie 2021	fte formatie 2022
Kerntaken	secretaris/directeur	1,00	1,00
	programmaregisseur I	2,50	2,50
	programmaregisseur II	2,50	2,50
	programma-/projectmedewerker	3,50	3,50
	adviseur public affairs	0,75	0,75
	Medewerker public affairs	0,75	0,75
	adviseur bestuur/Achterhoek Board	1,00	1,00
	adviseur bestuur/Griffie	0,50	0,50
	adviseur bestuur/Duitsland	0,50	0,50
	subsidiespecialist	1,00	1,00
	medewerker communicatie/profilering I	1,00	1,00
	medewerker communicatie/profilering II	1,00	1,00
Totaal kerntaken		16,00	16,00
Ondersteuning	adviseur financiën	0,75	0,75
	junior adviseur financiën	0,69	0,69
	medewerker financiën	0,78	0,78
	medewerker financiële administratie	0,53	0,53
	secretaresse	1,00	1,00
Totaal ondersteuning		3,75	3,75
Totaal (exclusief wachtgeld)		19,75	19,75

Toelichting op het formatieplan

In bovenstaand overzicht is per onderdeel aangegeven wat de toegestane formatie per 1 juli 2021 is. De gegevens zijn uitgedrukt in fulltime eenheden. De gegevens, zoals opgenomen in dit overzicht, zijn gebruikt ten behoeve van het opstellen van de raming salarissen en sociale lasten voor de begroting 2022. De detachering/inhuur vanuit derden is niet meegeteld in de toegestane formatie. Daarvoor worden zo nodig afzonderlijke budgetten in de begroting opgenomen.

Ontwikkelingen formatie 2022

De totale formatie van Regio Achterhoek bedraagt 19,75 fte. Daarbij is nog geen rekening gehouden met de boventallige medewerkers en de wachtgelders.

Wachtgelders

Regio Achterhoek kent voor 2022 1 wachtgelder welke overeenkomstig het besluit van het algemeen bestuur wordt gedekt uit de Voorziening Risico Wachtgelden.

Detachering

Er is voor 2022 één medewerker die (gedeeltelijk) wordt gedetacheerd naar een externe organisatie.

Bepaling loonsom

In de raming van salarissen en sociale lasten wordt uitgegaan van de werkelijke structurele loonkosten per 1 februari 2021, gecorrigeerd voor een autonome loonstijging (CAO, periodieken en functiewaardering). De salarisindex voor 2022 bedraagt 1,3%. Voor alle functies wordt de max van de schaal gehanteerd. De totale loonsom voor 2022 bedraagt € 1.841.000 exclusief wachtgelders en € 1.858.000 inclusief wachtgelders.

Netto-uren

De productieve uren ofwel netto-uren bedragen 1.350 uren per formatieplaats, in overeenstemming met algemeen gehanteerde normen.

Omschrijving per fulltime fte		Uren
Bruto beschikbare tijd	5 x 52 x 7,2	1.872
Verlof feestdagen	8 x 7,2	57
Normaal en buitengewoon verlof	27,5 x 7,2	198
Ziekteverzuim	5%	82
Aanwezige uren		1.535
Algemeen overleg		50
Opleiding en bijhouden literatuur		30
Frictie-uren (verplaatsing, verzorging, ed.)		105
Totaal indirecte uren		185
Netto werkuren (aanwezige – indirecte uren)		1.350

3. STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN

Naam reserve	Saldo begin 2021	Vermeerdering wegens rente 0,00%	Dotaties 2021	Onttrekkingen 2021	Saldo begin 2022	Vermeerdering wegens rente 0,00%	Dotaties 2022	Onttrekkingen 2022	Saldo per 31-12-2022
Algemene reserve	239.536	0	0	0	239.536	0	0	0	239.536
ALGEMENE RESERVE	239.536	0	0	0	239.536	0	0	0	239.536
Investeringsfonds	5.556.771	0	1.282.000	866.625	5.972.146	0	272.000	657.000	5.587.146
Reserve doorontwikkeling	224.261	0	0	56.000	168.261	0	0	57.000	111.261
Reserve huisvesting	25.213	0	0	5.000	20.213	0	0	5.000	15.213
BESTEMMINGSRESERVES	5.806.245	0	1.282.000	927.625	6.160.620	0	272.000	719.000	5.713.620
TOTAAL RESERVES	6.045.781	0	1.282.000	927.625	6.400.156	0	272.000	719.000	5.953.156
Risico wachtgelden	78.422	0	0	41.500	36.922	0	0	17.000	19.922
VOORZIENINGEN	78.422	0	0	41.500	36.922	0	0	17.000	19.922
TOTAAL VOORZIENINGEN	78.422	0	0	41.500	36.922	0	0	17.000	19.922
TOTAAL-GENERAAL	6.124.203	0	1.282.000	969.125	6.437.078	0	272.000	736.000	5.973.078

TOELICHTING BIJ STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) maakt onderscheid tussen reserves en voorzieningen.

Reserves

Tot de algemene reserve worden gerekend alle reserves, waaraan geen bestemming is gegeven (vrij besteedbaar). Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan door het algemeen bestuur een bepaalde bestemming(doel) is gegeven. Deze bestemming kan te allen tijde worden opgeheven; er zitten geen verplichtingen naar derden achter.
Het rechtstreeks aan reserves toevoegen of onttrekken van middelen is niet toegestaan. Dit moet plaats vinden via de exploitatie.

Voorzieningen

Voorzieningen geven een schatting van de voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen, waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden min of meer onzeker zijn. De voorziene lasten moeten hun oorsprong in het verleden hebben (voor balansdatum). De voorzieningen dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's.

Rentetoevoeging

De rentevergoeding over het eigen vermogen is volgens de BBV maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op de externe lasten over het totaal van lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen. De Regio heeft geen financieringsmiddelen aangetrokken. Het rentepercentage voor toevoeging aan de algemene reserve is voor 2022 dan ook 0%.

1. Algemene reserve

De algemene reserve dient vooral voor het opvangen van de tegenvallers in het jaarresultaat.
Door het algemeen bestuur is bepaald (AB 3 juni 2012) dat het plafond van de algemene reserve gebaseerd op een vast bedrag dat in de buurt ligt van 10% van de jaarlijkse begrotingsomzet, ofwel € 300.000.

Op 31 december 2022 bedraagt het begrote saldo € 239.536. In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt nader ingegaan op de omvang van de algemene reserve.

2. Bestemmingsreserves

Investeringsfonds

Bij de besluitvorming over de doorontwikkeling is een investeringsfonds gevormd. Jaarlijks wordt een klein deel ingezet als werkbudget voor de Board en de thematafels (€ 25.000 per thematafel per jaar) en er is jaarlijks € 100.000 beschikbaar voor initiatieven vanuit de maatschappij en voor bijeenkomsten. Het investeringsfonds zal worden gebruikt als cofinanciering voor de projecten uit de Regio Deal. De inzet van de middelen loopt via besluitvorming door het algemeen bestuur. De inzet moet voldoen aan vastgestelde criteria. Bij het verloop van het saldo is nog geen rekening gehouden met nog te nemen besluiten over de inzet van de middelen in 2022.

Op 31 december 2022 bedraagt het begrote saldo € 5.587.146.

Bestemmingsreserve Doorontwikkeling

Deze reserve is gevormd voor het opvangen van incidentele financiële gevolgen voor organisatiekosten door de doorontwikkeling. In december 2019 heeft het algemeen bestuur besloten dat een bedrag van € 400.000 wordt ingezet voor maatwerkoplossingen voor personele gevolgen naar aanleiding van de doorontwikkeling voor de komende jaren.

Op 31 december 2022 bedraagt het begrote saldo € 111.261.

Bestemmingsreserve onderhoud huisvesting

Begin 2019 is de Regio verhuist naar de Steck aan de Raadhuisstraat in Doetinchem. Het pand wordt voor een periode van 3 jaren gehuurd. In juli 2019 heeft het algemeen bestuur ingestemd met het reserveren van een bedrag van € 25.000 voor onvoorziene incidentele huisvestingskosten.

Op 31 december 2022 bedraagt het begrote saldo € 15.213.

3. Voorzieningen

Voorziening risico wachtgelden

De voorziening omvat bestaande wachtgeldverplichtingen, mogelijke aanspraken voor structurele detachering en mogelijke aanspraak bij afloop van projecten. De voorziening is op grond van het BBV niet verplicht. Omdat de Regio als organisatie vrij klein is, is de mogelijkheid om wachtgelders te kunnen herplaatsen ter voorkoming van wachtgelden praktisch nihil. De omvang van de voorziening dient zodanig te zijn dat de bestaande en de te verwachten aanspraken op wachtgeld kunnen worden gedekt. Op dit moment is er sprake van 1 wachtgelder waarvan de kosten ten laste van de voorziening worden gebracht. De bedragen van deze voorziening zijn eind 2020 herrekend op het maximale risico dat Regio Achterhoek loopt in de toekomstige uitbetaling van deze wachtgelden.

Op 31 december 2022 bedraagt het begrote saldo € 19.922.

4. TAAKVELDEN 2022

	Volgnummer en omschrijving Lasten	0.1 Bestuur (incl regionale samenwerking)	0.4 Ondersteuning organisatie (overhead)	0.5 Treasury	0.8 overige baten en lasten	sub-totaal	0.10 mutatie reserves	Totaal
20.. 80.3	Smart Governance Kpl. Kapitaallasten	2.973.575 0	288.207 0	0 15.000	8.000 0	3.269.781 15.000	272.000 0	3.541.781 15.000
	Totaal exploitatie *(exclusief kostenplaats bedrijfsvoering)* Kostenplaats bedrijfsvoering Totaal lasten Regio achterhoek	2.973.575	288.207	15.000	8.000	3.284.781 418.452 **3.703.234**	272.000 0 272.000	3.556.781 418.452 3.975.234

	Volgnummer en omschrijving Baten	0.1 Bestuur (incl regionale samenwerking)	0.4 Ondersteuning organisatie	0.5 Treasury	0.8 overige baten en lasten	sub-totaal	0.10 mutatie reserves	Totaal
20.. 80.3	Smart Governance Kpl. Kapitaallasten	2.240.781 0	0 0	0 15.000	644.000 0	2.884.781 15.000	657.000 0	3.541.781 15.000
	Totaal exploitatie *(exclusief kostenplaats bedrijfsvoering)* Kostenplaats bedrijfsvoering Totaal baten Regio achterhoek	2.240.781	0	15.000	644.000	2.899.781 356.452 **3.256.234**	657.000 62.000 719.000	3.556.781 418.452 3.975.234

5. VERZAMELSTAAT BIJDRAGEN GEMEENTEN EN PROVINCIE 2022

Naam gemeente	Aantal inwoners per 1/1/21	2022 *Smart Governance* *(excl onvoorzien)*	*Onvoorzien*	ongewijzigd beleid 2022 totaal	Per inwoner 2022	2021 Totaal 2021	Totaal 2021 per inwoner
Aalten	27.125	186.599	824	187.423	6,91	185.218	6,83
Berkelland	43.858	301.709	1.334	303.042	6,91	298.693	6,83
Bronckhorst	36.083	248.223	1.096	249.320	6,91	246.120	6,83
Doetinchem	58.285	400.956	1.771	402.727	6,91	396.036	6,83
Oost Gelre	29.570	203.419	898	204.317	6,91	202.244	6,83
Oude IJsselstreek	39.345	270.663	1.195	271.859	6,91	268.839	6,83
Winterswijk	29.026	199.677	882	200.559	6,91	196.980	6,83
Totaal gemeenten		1.811.247	8.000	1.819.247	6,91	1.794.129	6,83
Provincie Gelderland in organisatiekosten (*)		421.534		421.534	1,60	415.714	1,58
Totaal gemeenten en provincie	263.292	2.232.781	8.000	2.240.781	6,91	2.209.843	6,83

** De totale bijdrage per inwoner van de Provincie bedraagt € 2,13 waarvan € 1,60 voor organisatiekosten en € 0,53 voor het investeringsfonds*

Totaal bijdrage Provincie Gelderland	*2022*		*2021*	
Bijdrage in organisatiekosten	421.534	*1,60*	415.714	*1,58*
Bijdrage in investeringsfonds	140.424	*0,53*	138.485	*0,53*
	561.958		554.199	

DOELENMATRIX

1a - De Achterhoek is hét open innovatiesysteem
1b - De inventieve vakman/vakvrouw van de toekomst
1c - Ontwikkelt en implementeert de productie van de toekomst
1d - De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio van Nederland
2a - Talenten arbeidsmarkt benut (vervangings- en uitbreidingsvraag)
2b - Er functioneert een inclusieve arbeidsmarkt
2c - De grensoverschrijdende samenwerking is toegenomen

3a - In de Achterhoek is vervoer energieneutraal in 2030
3b - De hoofd-, regionale en lokale infrastructuur is op orde
3c - Er zijn slimme vervoersvoorzieningen (telefoon + internet)
4a - De woningvoorraad beweegt mee
4b - Duurzame en levensloopbestendige woningvoorraad
4c - Leegstaand vastgoed is getransformeerd of gesloopt
4d - Er zijn nieuwe en bijzondere manieren van wonen
4e - De leefbaarheid blijft op peil

5a - De Achterhoek is energieneutraal
5b - De Achterhoek is koploper gebleven in kringlooplandbouw
5c - Bedrijventerreinen zijn efficiënt werkende ecosystemen en zijn zelfvoorzienend
5d - In de Achterhoek wordt circulair omgegaan met vastgoed en infrastructuur
6a - De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie
6b - Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid
6c - Er is een netwerk van gezondheids- en ondersteunende diensten beschikbaar

		Smart Economy										Smart Living												
		Smart werken en Innovatie				Onderwijs en Arbeidsmarkt			Mobiliteit en Bereikbaarheid			Wonen en Vastgoed					Circulaire Economie en Energietransitie				De gezondste regio		
Project	Status	1A	1B	1C	1D	2A	2B	2C	3A	3B	3C	4A	4B	4C	4D	4E	5A	5B	5C	5D	6A	6B	6C
Achterhoek Rookvrij	In uitvoering																				*	*	
Grensland College	In uitvoering		*		*	*		*															
Incubator De Steck	In uitvoering	*	*	*	*																		
SmartHub	In uitvoering	*	*			*																	
3D metaalprinten	Gereed	*	*	*	*																		
Lora (fase 1 en 2)	Gereed	*																					
Groene Kunstmestfabriek	Gereed																	*					
Vouchers circulaire economie	In uitvoering		*	*													*						
Achterhoek Onderneemt Duurzaam (MKB-aanpak)	In uitvoering				*														*	*			
Euregio Academie - vooronderzoek	Gereed					*	*	*															
Urban Oasis	In uitvoering	*		*																			
Regionale Energie Strategie (RES)	In uitvoering	*							*				*				*						
Ontwikkelen portefeuillestrategie 1e tranche	In uitvoering											*	*	*	*	*							
Circulair en toekomstbestendig ondernemerschap	In uitvoering			*	*												*		*	*			
Kunstmestvrije Achterhoek	In uitvoering																	*					
Vruchtbare Kringloop (VKA)	In uitvoering																	*					
Innovatiecentrum de Marke	In uitvoering	*	*	*	*	*												*					
Groene leerkenniswerkplaats (GLKWP)	In uitvoering	*			*	*												*					
Cirkelregio Achterhoek	In uitvoering	*		*										*					*	*			
Zuiverende kas	In uitvoering	*															*		*	*			
Ruraal MAAS Concept (procesbegeleider)	In uitvoering								*		*						*			*			
Projectbegeleiding Duurzame Mobiliteit	In ontwikkeling								*	*	*												
Rurale HUB busstation Lichtenvoorde	In ontwikkeling								*	*	*												
Uitbouwen open innovatiesysteem - crossovers	In uitvoering	*																					
SmartHub Development	In uitvoering	*	*	*		*		*															
Totstandkoming SmartHub 2.0	In ontwikkeling		*		*	*																	
SmartHub Young Talent	In ontwikkeling		*	*	*																		
Sleutel tot een energieneutrale woning	In uitvoering												*				*						
Leefsamen Achterhoek	In uitvoering												*			*							
Smart Technical Education Regio Achterhoek (STERA)	In uitvoering		*		*	*																	
Smart Business Centre inclusief innovatievouchers	In uitvoering	*	*	*	*																		
Scholder an Scholder - Achterhoek in Beweging	Gereed															*					*		
Asbesttrein fase 1a	Gereed												*										
Ontwikkelen portefeuillestrategie 2e tranche	In uitvoering											*	*	*	*	*							
Zorgeloos Samenwonen in de Kattenberg	In ontwikkeling														*								
Heuvelstraat	In ontwikkeling												*				*						
Achterhoek Gezond Gemeenten	In ontwikkeling																				*	*	*
LeefSamen - Wonion	In uitvoering			*	*							*	*		*	*					*	*	
Leefsamen - de Woonplaats	In ontwikkeling			*	*							*	*		*	*					*	*	
Leefsamen - ProWonen	In ontwikkeling			*	*							*	*		*	*					*	*	
Leefsamen - Sité	In ontwikkeling			*	*							*	*		*	*					*	*	
Buslijn Aalten-Bocholt	In uitvoering									*													
Leergang toekomstgericht retailmanagement	In uitvoering													*		*							
Transformatie kantoorruimte Keppelseweg Doetinchem	In uitvoering													*	*								
Makelaar als woningmarktregisseur	In uitvoering												*										
Woon- en Vastgoedmonitor Achterhoek	In uitvoering											*											
Pilot betaalbaar tijdelijk wonen in kleine kernen	In uitvoering													*	*	*							
Zonvarken	In uitvoering																	*					

** In de doelenmatrix worden uitsluitend de projecten vermeld waarvan al een subsidie-aanvraagformulier is ontvangen per april 2021.*

1a - De Achterhoek is hét open innovatiesysteem
1b - De inventieve vakman/vakvrouw van de toekomst
1c - Ontwikkelt en implementeert de productie van de toekomst
1d - De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio van Nederland
2a - Talenten arbeidsmarkt benut (vervangings- en uitbreidingsvraag)
2b - Er functioneert een inclusieve arbeidsmarkt
2c - De grensoverschrijdende samenwerking is toegenomen

3a - In de Achterhoek is vervoer energieneutraal in 2030
3b - De hoofd-, regionale en lokale infrastructuur is op orde
3c - Er zijn slimme vervoersvoorzieningen (telefoon + internet)
4a - De woningvoorraad beweegt mee
4b - Duurzame en levensloopbestendige woningvoorraad
4c - Leegstaand vastgoed is getransformeerd of gesloopt
4d - Er zijn nieuwe en bijzondere manieren van wonen
4e - De leefbaarheid blijft op peil

5a - De Achterhoek is energieneutraal
5b - De Achterhoek is koploper gebleven in kringlooplandbouw
5c - Bedrijventerreinen zijn efficiënt werkende ecosystemen en zijn zelfvoorzienend
5d - In de Achterhoek wordt circulair omgegaan met vastgoed en infrastructuur
6a - De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie
6b - Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid
6c - Er is een netwerk van gezondheids- en ondersteunende diensten beschikbaar

		Smart Economy										Smart Living										
		Smart werken en Innovatie				Onderwijs en Arbeidsmarkt			Mobiliteit en Bereikbaarheid			Wonen en Vastgoed					Circulaire Economie en Energietransitie				De gezondste regio		
Project	Status	1A	1B	1C	1D	2A	2B	2C	3A	3B	3C	4A	4B	4C	4D	4E	5A	5B	5C	5D	6A	6B	6C
Biogas en waterstof in Bronckhorst	In uitvoering												*				*	*		*			
Onderzoek tweede fase N18 - 2019	In uitvoering									*										*			
Doorontwikkeling ZOOV op maat	In uitvoering								*		*					*							
Opschaling Netmobiel 2020	In uitvoering										*						*			*			
Businessplan Achterhoek Deelvervoer Coöperatie	In uitvoering								*	*	*												
Digitaliseringsopgave mobiliteitsdata Achterhoek 2020-2021	In uitvoering										*												
Werkgeversaanpak Achterhoek mobiliteitsmakelaar 2020-2021	In uitvoering								*		*												
Leven Lang Ontwikkelen	In uitvoering		*	*	*	*	*																
KLasse! in de Achterhoek	In uitvoering						*																
Toolbox Statushouders	In uitvoering						*																
Pilot zelfredzaamheids route (Z-route)	In ontwikkeling					*	*																
Smart Business Center +	In uitvoering	*	*	*	*	*																	
SmartHub Industry Incubator (SHII)	In uitvoering	*																					
Naoberkrediet 2.0	In uitvoering	*																					
Zon op erf - demonstratiefase	In uitvoering													*			*						
SMAAS Achterhoek	In uitvoering									*	*						*			*			
Achterhoek Verbindt	In uitvoering	*																					
Onverwachte Hoek	In uitvoering							*				*		*	*								
De zachte landing	In uitvoering											*			*	*							
Achterhoek 2020 Jong	In uitvoering		*	*	*	*																	
Achterhoek Open Innovatieprijs	In uitvoering	*																					
Asbesttrein fase 1B	In uitvoering												*							*			
Move2Social Achterhoek	In ontwikkeling					*	*																
Preventie Akkoord Achterhoek	In uitvoering																				*		
Biobased Kennisontwikkelcentrum Innovatieregio Achterhoek	In uitvoering	*																*					
PilotTransformatievisie Oudestraat Neede 2030	In uitvoering													*		*							
Duurzame Eiwitproductie Achterhoek	In uitvoering	*														*		*					
Leefsamen Achterhoekse woningcorporaties	In uitvoering											*	*		*	*					*	*	
Campus Achterhoek - vooronderzoek	Gereed													*									
Innovatieve bemester	Gereed																	*					
Asbesttrein fase 1a-1	Gereed												*										
Onderzoek tweede fase N18 - 2017	Gereed									*										*			
Slim Samenreizen Achterhoek fase 2a	Gereed										*												
De Slimste Weg	Gereed									*	*												
Slim Samenreizen Achterhoek fase 1	Gereed										*												
3D Printertraining	Gereed		*	*		*																	
GROS: Grensoverschrijdend ondernemen, werken en leren	In uitvoering							*															
MINT	In uitvoering							*															
MKB-deal	In uitvoering	*																					
Achterhoek Monitor thema Gezondste Regio	In uitvoering																				*		
Spreek je buurtaal	In uitvoering							*															
Achterhoeks Fonds voor Talentontwikkeling	In uitvoering		*			*	*																
Onderzoek Traineeships Achterhoek	In uitvoering	*																					
Werken aan toekomstgerichte erven in de Achterhoek	In uitvoering													*			*	*		*			
Ondermijning in zicht	In uitvoering													*		*		*					
Elektrische Deelvoertuigen Coöperatie Groenkracht Groenlo	In uitvoering								*	*	*												
Elektrische Deelvoertuigen Coöperatie Zonnig Zieuwent	In ontwikkeling								*	*	*												
Duurzame Onkruidbestrijding Ruwvoer (DOR)	In ontwikkeling	*															*						
Uuthuuskes	In ontwikkeling															*							
Smart Living Rivierduinen	In ontwikkeling											*	*	*	*	*							